EPISTOLÆ RESPONSORIÆ DVÆ

A

THOMA SYDENHAM M.D.

PRIMA

DE MORBIS EPIDEMICIS
ab Anno 1675. ad Ann. 1680.

Ad Amplissimum, Doctissimúmque Virum

ROBERTUM BRADY Med. D.
Collegii Cajo-Gonevillensis Custodem, necnon
Regium in Medicinâ apud Cantabrigienses
Professorem longè Celeberrimum.

SECVNDA

DE LUIS VENEREÆ
Historiâ & Curatione.

Ad Ornatissimum, Eruditissimúmque Virum

HENRICUM PAMAN M. D.
Collegii Divi Johannis Cantabrigiensis Socium,
Academiæ Oratorem Publicum, & in Collegio
Greshamensi apud Londin. in Medicinâ Profess.

GENEVÆ,
Apud SAMUELEM DE TOURNES.

M. DC. LXXXIII.

CLARISSIMO VIRO

THOMÆ SYDENHAM,

M. D.

NEmo *uſpiam Medicorum, Vir eruditiſſime, adhuc vim aeris & influentiam in humana corpora attentè perpendit, nec in vita noſtra perennanda quas agit partes eorum quiſpiam conſideravit ſatis, vireſque quas exerit in fermentando, alterando, & circumducendo ſanguinem, aut in motibus animalibus quibuſcunque peragendis cujus ſit energiæ, & efficaciæ horum non aliquis notavit; neque ejuſdem temperiem*

naturalem, alterationes multiplices, & mutationes, quas Constitutiones *haud perperàm indigitas, ne leviter quidem, vel Medici, vel Historiæ Naturalis Scriptores attigerunt, multò minus perscrutari sategerunt. Fieri sanè nequit, cùm in omnes corporis partes, etiam reconditissimas, aër sese insinuet, quin quas subit alterationes & mutationes à rebus quibus impregnatur easdem sanguini & succis communicet, & imprimat; unde ut plurimùm ab hac vel illa prava aëris constitutione oritur hujus vel illius indolis prava sanguinis Diathesis. Optimo itaque consilio Observationes Medicas circa morborum acutorum historiam & curationem juxta varias annorum & eorundem partium constitutiones instituisti, cùm in iisdem, aëris actiones in sanguinem, succos, & spiritus præsertim (si ipse non sit spirituum materia) conspiciantur. Et nul-*

lus

lus dubito quin Febrium indoles ab annorum temperie in quibus grassabantur observata utilissimam, si non unicam, methodum constituit ad praxim stabiliendam. Perge itaque, & siqua adhuc restant Observationes Febrium annorum nuperrimè elapsorum, fac ut palàm fiant, quâ in re quàm maximè humani generis saluti prospicies.

In Sectione prima, Cap. quinto, *libri tui, paucis egisti de usu Corticis Indici, & ejusdem exhibendi methodo. Equidem scio quosdam haud infimi subsellii Medicos, qui in magnâ quantitate & dosi sæpius repetita eum exhibent; alios item qui ex eodem extracta, infusiones, & ex infusionibus julapia, & emulsiones conficiunt, quibus modis se non tantùm Intermittentes, sed & continuas quasdam certò curare affirmant: Magnum procul omni dubio in curandis Intermittentibus est remedium. Ego*

quidem per 20 plus minus annos dictum Corticem varia forma & multiplici præparatione maximo cum successu exhibendum curavi. Si verò peculiare quippiam de usu hujusce Corticis nosti, vel quid melius progrediente experientia fueris edoctus, id ne graueris precor in lucem proferre.

In curatione Rheumatismi *frequentem Phlebotomiam, & larga manu celebratam tanquam necessariam proposuisti. Quærerem Ego annon rejecta tam seuera & crudeli methodo, alia non humani sanguinis adeò prodiga, nec minus certa inveniri possit. Dum hæc agis, Dignissime Vir, malevolorum jurgia, & inuidorum stigmata atque calumnias sat superque persenties; neque nunc minùs quàm olim nomini tuo aut famæ parcent, licèt ingenuis ferè omnibus displiceant, candidioribus, apud quos solenne est istiusmodi detra-*

ctores despicere. Isti verò, si Febrium historiam longo usu comprobatam, vel earundem essentias, causas, & differentias, vel veram tandem Medendi Methodum expiscari volunt, Te Ducem & viam præmonstrantem sequi necesse habent; cùm vix, aut ne vix quidem, alia, vel earum naturam inuestigandi, vel curandi ratio possit assignari. Macte itaque esto, & sperne sciolorum dicteria; sincerorum hominum ingenia excita; tu methodum monstrasti; & si tua non placet, qui carpunt dent politiorem & magis firmam. Vale, Vir Integerrime, qui hisce peragendis totam Medicorum turbam meritò deuincies, inter reliquos verò,

Tibi jure meritóq; amicissimum,

R. BRADY.

Cantabrigiæ, Decemb. 30. 1679.

Amplissimo Doctissimóque Viro

ROBERTO BRADY,

M. D.

Collegii Cajo-Goneuillensis Custodi, nec-non Regio in Medicina apud Cantabrigienses Professori longè celeberrimo.

ME certè, Vir Humanissime, si quid in morborum curatione profecero, ad omne id cuivis efflagitanti impertiendum præ cæteris qui nunc sunt homines facillimum esse omnino par est: si enim ea tantùm mihi innotescant quæ & reliquis mortalibus, (quod mihi plus satis constat) nullo pacto mihi obfuerit levidensia ista & è triviis desumpta evulgare; sin autem assecutus sim aliquid quod è re Medica

dica ſit, & ad certiorem morborum Therapeian faciat, non tam mihi laudi dabitur, quàm aliis daretur quibuſlibet, ea in lucem expromere; Qui & à Podagra jam ab annis plus minus triginta, & Calculo diu malè multatus, facilè mecum reputo quàm ſeriò gauderem ſi quod meis malis levamen aliorum indicio poſſit afferri. Cùm autem pauciſſimis ingens illud privilegium à Deo Opt. Max. concedatur ut publico commodo hâc in re inſervire queant, iiſque tantùm quibus *è meliore luto* quàm mihi *finxit præcordia Titan*, votis agendum eſt, quod reapſe effectum dare non ſatis eſt virium: Semper enim exiſtimavi, neque id ſine ratione, majoris eſſe felicitatis certam vel leviſſimi alicujus morbi debellandi methodum ægris mortalibus prodidiſſe, quàm vel *Tantali*, quod ajunt, vel *Crœſi* theſauros accumulaſſe. Feliciorem hoc illum dixi; dicam & meliorem, ſapientioremque: quod enim uberius & ſapientiæ & bonitatis ſuæ ſpecimen quis poteſt edere, quàm cùm ſe è communi generis humani naturâ deciſum animadvertat, ea quæ molitur omnia ad publicam magis omnium utilitatem, quàm

ad suam ipsius, qui tam exilis totius particula & contemta res est, jugiter referre? *Vt enim* (loquor cum maximo illo dicendi sentiendique magistro *Cicerone* meo, sui sæculi, ne dicam universæ hominum naturæ Genio) *leges omnium salutem singulorum saluti anteponunt, sic Vir bonus & sapiens & legibus parens & civilis officii non ignarus utilitati hominum, plusquam unius alicujus, aut suæ consulit. Cicero de fin. bon. & mal.* Quinimo satis liquet quòd cùm facinorosi sit hominem jugulare, boni viri erit eundem vel conservare, vel alios iis instruere præsidiis quibus adjuti eum ab interitu vindicent, etiam authore vitâ jam functo. Et vox illa planè inhumana & scelerata audit eorum qui negant se recusare quò minùs ipsis mortuis terrarum omnium deflagratio consequatur.

His autem impræsentiarum missis factis, fatendum est debere me ea quæ de his morbis, de quibus percontari libuit, animo volutavi, ut ut exilia, tibi planè aperire, Tibi inquam Eximio Viro, & Sparta quam ornas dignissimo; cujus ego & eruditioni & probitati, animique candori

dori ea tribuo encomia quæ reliqua Togatorum Gens, inter quos nites. Præterea etiam quantum tibi debeo gratiarum, quòd te tam malè habeant immerita illa quibus à non nullis profcindor convitia; de quibus hoc habeo dicendum, quòd fi vita innocua hominis, qui neminem neque facto neque dicto læferat, me ab illis fartum tectum reddere valuiffet, nunquam in me detonuerant. Cùm autem nullo id meo crimine evenerit, neque, ut fpero, eveniet unquam, ftat fententia non me ideò plectere quòd alii deliquerint; id tantùm ratus ad me attinere ut viri probi fcilicet officio defungar, & boni Medici, quantum patitur tenuitas noftra.

Morem itaque geram in tradendis obfervationibus quæ mihi in morbis, de quibus fcifcitabaris, occurrebant. Primùm autem agam de *Febribus Intermittentibus* nunc apud noftros Epidemicis. Quo nomine non abs re fore arbitror annos iftos ordine fed breviter percurrere, qui illum excipiebant quo claudebatur *Hiftoria Acutorum Morborum* (qualis qualis illa demum fuerit) qui per præ-

terlapſos annos 15 graſſabantur, & quædam obiter perſtringere in eorundem curatione à me pridem notata. Quo facto meliùs innoteſcet quo tempore & quibus gradibus quæ jam obtinet Febrium *conſtitutio* nobis obrepſerit.

Annus 1676. Annus 1676. eoſdem peperit morbos quos genuerat Conſtitutio poſtremo loco commemorata in dictis Obſervationibus, *viz.* Annor. 1673. (in cujus Autumno ea ſe primùm exeruit) 1674 & 1675. At verò exoleſcente fermè hâc craſi, mitiores erant quàm pro ſuo genio qui ſubpullulabant morbi, & minùs inſuper Epidemici; non obſtante peculiari ejus anni indole, quantum ad manifeſtas aeris qualitates, quibus ab annis præcedentibus perquam abludebat; cùm & æſtatis fervor, & frigus hyemis omnes fermè annos quorum memoriam habemus longo intervallo ſuperaverint. Et cùm tam ingens tempeſtatum diſcrepantia ſimiles tamen morbos produceret, ſatis hinc liquet non tam manifeſtam quàm occultam aeris temperiem Epidemicis morbis favere. At verò fatendum eſt morbos eoſdem quoad ſymptomata quædam ali-

aliquando à manifesta aeris diathesi pendere, quod & *Morbilli* & *Cholera Morbus* hoc anno invadentes testatum faciunt; de quibus breviter agam.

Morbilli enim nascenti anno coorti, licèt non admodum Epidemici, id tamen eximii habebant quòd solito longiùs procurrerent: nam cùm pro more suo mense primùm Januario comparentes, ad Æquinoxium usque vernum ingravescerent, dein paulatim imminuti cum Solstitio æstivo ferè expirarent, hoc anno ad Æquinoxium fermè Autumnale pertingebant, ab æstatis calore, nisi fallor, aucti viribus quò diutius obsisterent. Neque tamen Methodum Medendi ab usitatâ illa diversam postulabant.

Exeunte æstate. *Cholera Morbus* epidemicè jam sæviebat, & insueto tempestatis calore evectus, atrociora Convulsionum symptomata eaque diuturniora secum trahebat quàm mihi priùs unquam videre contigerat. Neque enim solùm abdomen, uti aliàs in hoc malo, sed universi jam corporis musculi, brachiorum crurumque præ reliquis, spasmis tentabantur dirissimis, ita ut æger è lecto sub-

in-

indè exiliret, si fortè extenso quaquaversum corpore eorum vim posset eludere.

Quamlibet autem hic morbus non aliam à jam receptâ medendi rationem sibi vendicabat, Anodyna tamen fortiora, eaque sæpius ingerenda quàm aliàs solebam, omnino indicabantur. Ex. gr. Ad quendam vocatus per id temporis truculentissimo illo, quod modò descripsi, symptomate tantùm non enectum (me autem comitabatur *Carolus Goodall* M. D. cujus animi Candor, Probitas illibata, summus in me amor, labor improbus in morbis dignoscendis curandisque unà cum nomine mihi semper occurrunt) & enormi vomitione, spasmorumque violentiâ, animum agentem, cum sudore frigido, & pulsu vix micante, 30. guttas *Laudani Liquidi*, à me jam olim publicati, in cochl. 1. *Aq. Cinamomi* fortis exhibendas curavi, veritus sc. ne vehiculum paulò copiosius medicamento rejiciendo (quod in vomendi tam impenso conamine persæpè fit) ansam daret: dein lecto assidens quasi ad semihoram, & expertus Remedii vires nec Vomituritioni compescendæ, nec

nec sedandis Convulsionibus adhuc pares esse, toties illud ipsum repetere, & dosin in tantum augere cogebar (interposito tamen spatio, ut quid à jam ingesto mihi foret sperandum priùs edifcerem, quàm novas adferrem suppetias) donec tandem pervicacissima illa symptomata sub jugum victoris mitterentur, quod tamen vel minimo corporis motu excitata denuò excutere satagebant. Seriò itaque imperavi, ut & corporis quieti modis omnibus indulgeret ad paucos dies, & Medicamentum jam dictum, sed in minori dosi, subinde assumeret, etiam postquam convaluerit, ad εὐεξίαν sc. confirmandam; quod nobis ex animo cessit.

Neque est cur me quispiam justo audaciorem pronunciet, eo sc. nomine quòd tantam Laudani Liquidi vim ægro infundere non dubitaverim; cùm judice experientià certò constabit, quòd in quibus affectibus ex Opio parata indicantur (sunt autem tres, *Vehemens Dolor, Vomitus vel Dejectio enormior, & insigniores spirituum animalium ἀταξίαι*) in iis & Remedii Dosis & repetendi vices cum symptomatis mag-

magnitudine omnino ſunt conferendæ. Quæ enim doſis remiſſiori ſymptomati coercendo par eſt, ea ab alio fortiore ſuperabitur; & quæ aliàs ægrum in manifeſtum vitæ diſcrimen conjiciet, eundem impræſentiarum ab orci faucibus liberabit.

Annus 1677. Atque hi ſunt morbi iſti qui hoc anno populabantur, iidem ſc. ut jam innui, cum morbis trium annorum præcedentium. Quales autem fuerint qui annum ſequentem *viz.* 1677. funeſtaverint, non habeo dicere. Cùm enim moleſtiſſimo ſanguinis mictu, à motu vel leviſſimo, ſub anni initio malè multarer, neque ità diu poſteà Podagrâ etiam, quæ non jam tam artus quàm viſcera ſæviſſimo dolore excruciabat, accedentibus inſuper virium & appetitûs proſtratione, crurum tumore, aliiſque ſymptomatis non minùs periculoſis (Quem, ſi tùm fuerim extinctus, mors certè non tam à bonis quàm à malis abſtraxiſſet, haud equidem repugnantem) me domi meæ ad menſes tres continere, deindè redintegrandæ ſanitatis causâ per idem ferè ſpatium ruſticari cogebar: Autumno reverſus

sus ad meos, Febres Intermittentes hinc inde sparsas esse (quarum tamen pars maxima ægros non in urbe primùm invaserat) ab amicis didici; cùm autem mihi per valetudinem non liceret ægros invisere, de hoc anno nihil melius silentio possum adferre.

Annus 1678. Proximi anni (*viz.* 1678.) *Constitutio* prorsus immutata *Febribus Intermittentibus* (quæ jam ab anno 1664. ad tredecim sc. annos, urbe ferè exulaverant, nisi quòd nonnullos sporadicè occuparent, vel ex agris fortè comitarentur) usque adeò favebat, ut Epidemicæ rursus audirent; neque eum tantum gradum hodiè tuentur: quin & fines latiùs proferent, donec hæc, à quâ pendent, aeris διάθεσις suam ἀκμὴν attigerit. Quantumlibet autem dictæ Intermittentes pauciores aliquot etiam tempore Verno fuerint adortæ, eò usque tamen exeunte Æstate & Autumno subeunte præ cæteris sæviebant, ut nulli ampliùs morbo Epidemici nomen relinquerent. Hyeme verò paululum fatiscentes *Variolis* locum cedebant atque aliis insuper Epidemicis, qui per omnia dominabantur, donec Intermit-

ten-

quidem per 20 plus minus annos dictum Corticem varia forma & multiplici præparatione maximo cum successu exhibendum curavi. Si verò peculiare quippiam de usu hujusce Corticis nosti, vel quid melius progrediente experientia fueris edoctus, id ne graueris precor in lucem proferre.

In curatione Rheumatismi *frequentem Phlebotomiam, & larga manu celebratam tanquam necessariam proposuisti. Quærerem Ego annon rejecta tam seuera & crudeli methodo, alia non humani sanguinis adeò prodiga, nec minus certa inveniri possit. Dum hæc agis, Dignissime Vir, malevolorum jurgia, & inuidorum stigmata atque calumnias sat superque persenties; neque nunc minùs quàm olim nomini tuo aut famæ parcent, licèt ingenuis ferè omnibus displiceant, candidioribus, apud quos solenne est istiusmodi detra-*

ctores

ctores despicere. Isti verò, si Febrium historiam longo usu comprobatam, vel earundem essentias, causas, & differentias, vel veram tandem Medendi Methodum expiscari volunt, Te Ducem & viam præmonstrantem sequi necesse habent; cùm vix, aut ne vix quidem, alia, vel earum naturam inuestigandi, vel curandi ratio possit assignari. Macte itaque esto, & sperne sciolorum dicteria; sincerorum hominum ingenia excita; tu methodum monstrasti; & si tua non placet, qui carpunt dent politiorem & magis firmam. Vale, Vir Integerrime, qui hisce peragendis totam Medicorum turbam meritò deuincies, inter reliquos verò,

Tibi jure meritóq; amicissimum,

R. BRADY.

Cantabrigiæ, Decemb. 30. 1679.

Ampliſsimo Doctiſsimóque Viro

ROBERTO BRADY,

M. D.

Collegij Cajo-Goneuillenſis Cuſtodi, nec-non Regio in Medicina apud Cantabrigienſes Profeſſori longè celeberrimo.

ME certè, Vir Humaniſſime, ſi quid in morborum curatione profecero, ad omne id cuivis efflagitanti impertiendum præ cæteris qui nunc ſunt homines facillimum eſſe omnino par eſt: ſi enim ea tantùm mihi innoteſcant quæ & reliquis mortalibus, (quod mihi plus ſatis conſtat) nullo pacto mihi obfuerit levidenſia iſta & è triviis deſumpta evulgare; ſin autem aſſecutus ſim aliquid quod è re Medica.

dica ſit, & ad certiorem morborum Therapeian faciat, non tam mihi laudi dabitur, quàm aliis daretur quibuſlibet, ea in lucem expromere; Qui & à Podagra jam ab annis plus minus triginta, & Calculo diu malè multatus, facilè mecum reputo quàm ſeriò gauderem ſi quod meis malis levamen aliorum indicio poſſit afferri. Cùm autem pauciſſimis ingeniis illud privilegium à Deo Opt. Max. concedatur ut publico commodo hâc in re inſervire queant, iiſque tantùm quibus *è meliore luto* quàm mihi *finxit præcordia Titan,* votis agendum eſt, quod reapſe effectum dare non ſatis eſt virium: Semper enim exiſtimavi, neque id ſine ratione, majoris eſſe felicitatis certam vel leviſſimi alicujus morbi debellandi methodum ægris mortalibus prodidiſſe, quàm vel *Tantali*, quod ajunt, vel *Crœſi* theſauros accumulaſſe. Feliciorem hoc illum dixi; dicam & meliorem, ſapientioremque: quod enim uberius & ſapientiæ & bonitatis ſuæ ſpecimen quis poteſt edere, quàm cùm ſe è communi generis humani naturâ deciſum animadvertat, ea quæ molitur omnia ad publicam magis omnium utilitatem, quàm

ad suam ipsius, qui tam exilis totius particula & contemta res est, jugiter referre? *Vt enim* (loquor cum maximo illo dicendi sentiendique magistro *Cicerone* meo, sui sæculi, ne dicam universæ hominum naturæ Genio) *leges omnium salutem singulorum saluti anteponunt, sic Vir bonus & sapiens & legibus parens & civilis officii non ignarus utilitati hominum, plusquam unius alicujus, aut suæ consulit. Cicero de fin. bon. & mal.* Quinimo satis liquet quòd cùm facinorosi sit hominem jugulare, boni viri erit eundem vel conservare, vel alios iis instruere præsidiis quibus adjuti eum ab interitu vindicent, etiam authore vitâ jam functo. Et vox illa planè inhumana & scelerata audit eorum qui negant se recusare quò minùs ipsis mortuis terrarum omnium deflagratio consequatur.

His autem impræsentiarum missis factis, fatendum est debere me ea quæ de his morbis, de quibus percontari libuit, animo volutavi, ut ut exilia, tibi planè aperire, Tibi inquam Eximio Viro, & Sparta quam ornas dignissimo; cujus ego & eruditioni & probitati, animique candori

dori ea tribuo encomia quæ reliqua Togatorum Gens, inter quos nites. Præterea etiam quantum tibi debeo gratiarum, quòd te tam malè habeant immerita illa quibus à non nullis proſcindor convitia; de quibus hoc habeo dicendum, quòd ſi vita innocua hominis, qui neminem neque facto neque dicto læſerat, me ab illis ſartum tectum reddere valuiſſet, nunquam in me detonuerant. Cùm autem nullo id meo crimine evenerit, neque, ut ſpero, eveniet unquam, ſtat ſententia non me ideò plectere quòd alii deliquerint; id tantùm ratus ad me attinere ut viri probi ſcilicet officio defungar, & boni Medici, quantum patitur tenuitas noſtra.

Morem itaque geram in tradendis obſervationibus quæ mihi in morbis, de quibus ſciſcitabaris, occurrebant. Primùm autem agam de *Febribus Intermittentibus* nunc apud noſtros Epidemicis. Quo nomine non abs re fore arbitror annos iſtos ordine ſed breviter percurrere, qui illum excipiebant quo claudebatur *Hiſtoria Acutorum Morborum* (qualis qualis illa demum fuerit) qui per præ-

terlapsos annos 15 grassabantur, & quædam obiter perstringere in eorundem curatione à me pridem notata. Quo facto meliùs innotescet quo tempore & quibus gradibus quæ jam obtinet Febrium *constitutio* nobis obrepserit.

Annus 1676. Annus 1676. eosdem peperit morbos quos genuerat Constitutio postremo loco commemorata in dictis Observationibus, *viz.* Annor. 1673. (in cujus Autumno ea se primùm exeruit) 1674 & 1675. At verò exolescente fermè hâc crasi, mitiores erant quàm pro suo genio qui subpullulabant morbi, & minùs insuper Epidemici; non obstante peculiari ejus anni indole, quantum ad manifestas aeris qualitates, quibus ab annis præcedentibus perquam abludebat; cùm & æstatis fervor, & frigus hyemis omnes fermè annos quorum memoriam habemus longo intervallo superaverint. Et cùm tam ingens tempestatum discrepantia similes tamen morbos produceret, satis hinc liquet non tam manifestam quàm occultam aeris temperiem Epidemicis morbis favere. At verò fatendum est morbos eosdem quoad symptomata quædam ali-

aliquando à manifesta aeris diathesi pendere, quod & *Morbilli* & *Cholera Morbus* hoc anno invadentes testatum faciunt; de quibus breviter agam.

Morbilli enim nascenti anno coorti, licèt non admodum Epidemici, id tamen eximii habebant quòd solito longiùs procurrerent: nam cùm pro more suo mense primùm Januario comparentes, ad Æquinoxium usque vernum ingravescerent, dein paulatim imminuti cum Solstitio æstivo ferè expirarent, hoc anno ad Æquinoxium fermè Autumnale pertingebant, ab æstatis calore, nisi fallor, aucti viribus quò diutius obsisterent. Neque tamen Methodum Medendi ab usitatâ illa diversam postulabant.

Exeunte æstate. *Cholera Morbus* epidemicè jam sæviebat, & insueto tempestatis calore evectus, atrociora Convulsionum symptomata eaque diuturniora secum trahebat quàm mihi priùs unquam videre contigerat. Neque enim solùm abdomen, uti aliàs in hoc malo, sed universi jam corporis musculi, brachiorum crurumque præ reliquis, spasmis tentabantur dirissimis, ita ut æger è lecto sub-

indè exiliret, si fortè extenso quaquaversum corpore eorum vim posset eludere.

Quamlibet autem hic morbus non aliam à jam receptâ medendi rationem sibi vendicabat, Anodyna tamen fortiora, eaque sæpius ingerenda quàm aliàs solebam, omnino indicabantur. Ex. gr. Ad quendam vocatus per id temporis truculentissimo illo, quod modò descripsi, symptomate tantùm non enectum (me autem comitabatur *Carolus Goodall* M. D. cujus animi Candor, Probitas illibata, summus in me amor, labor improbus in morbis dignoscendis curandisque unà cum nomine mihi semper occurrunt) & enormi vomitione, spasmorumque violentiâ, animum agentem, cum sudore frigido, & pulsu vix micante, 30. guttas *Laudani Liquidi*, à me jam olim publicati, in cochl. 1. *Aq. Cinamomi* fortis exhibendas curavi, veritus sc. ne vehiculum paulò copiosius medicamento rejiciendo (quod in vomendi tam impenso conamine persæpè fit) ansam daret: dein lecto assidens quasi ad semihoram, & expertus Remedii vires nec Vomituritioni compescendæ, nec

nec ſedandis Convulſionibus adhuc pares eſſe, toties illud ipſum repetere, & doſin in tantum augere cogebar (interpoſito tamen ſpatio, ut quid à jam ingeſto mihi foret ſperandum priùs ediſcerem, quàm novas adferrem ſuppetias) donec tandem pervicaciſſima illa ſymptomata ſub jugum victoris mitterentur, quod tamen vel minimo corporis motu excitata denuò excutere ſatagebant. Seriò itaque imperavi, ut & corporis quieti modis omnibus indulgeret ad paucos dies, & Medicamentum jam dictum, ſed in minori doſi, ſubinde aſſumeret, etiam poſtquam convaluerit, ad ἕξιν ſc. confirmandam; quod nobis ex animo ceſſit.

Neque eſt cur me quiſpiam juſto audaciorem pronunciet, eo ſc. nomine quòd tantam Laudani Liquidi vim ægro infundere non dubitaverim; cùm judice experientià certò conſtabit, quòd in quibus affectibus ex Opio parata indicantur (ſunt autem tres, *Vehemens Dolor, Vomitus vel Dejectio enormior, & inſigniores ſpirituum animalium ἀταξίαι*) in iis & Remedii Doſis & repetendi vices cum ſymptomatis mag-

sus ad meos, Febres Intermittentes hinc inde sparsas esse (quarum tamen pars maxima ægros non in urbe primùm invaserat) ab amicis didici; cùm autem mihi per valetudinem non liceret ægros invisere, de hoc anno nihil melius silentio possum adferre.

Annus 1678. Proximi anni (*viz.* 1678.) *Constitutio* prorsus immutata *Febribus Intermittentibus* (quæ jam ab anno 1664. ad tredecim sc. annos, urbe ferè exulaverant, nisi quòd nonnullos sporadicè occuparent, vel ex agris fortè comitarentur) usque adeò favebat, ut Epidemicæ rursus audirent; neque eum tantum gradum hodiè tuentur: quin & fines latiùs proferent, donec hæc, à quâ pendent, aeris διάθεσις suam ἀκμὴν attigerit. Quantumlibet autem dictæ Intermittentes pauciores aliquot etiam tempore Verno fuerint adortæ, eò usque tamen exeunte Æstate & Autumno subeunte præ cæteris sæviebant, ut nulli ampliùs morbo Epidemici nomen relinquerent. Hyeme verò paululum fatiscentes *Variolis* locum cedebant atque aliis insuper Epidemicis, qui per omnia dominabantur, donec Intermit-

ten-

tentibus apta tempestas. in orbem rediret.

Sed ut jam edisseram quæ de harum Febrium & naturâ & causis sedulâ observatione assecutus sum: imprimis notandum est, quòd licèt olim *Quartanæ* frequentiùs occurrerent, nunc dierũ aut *Tertianæ* erãt aut *Quotidianæ* (nisi quis postremas has *Duplices Tertianas* malit appellare)&pariter quòd licèt Tertianæ Quotidianæque aliquando cum rigore atque horrore invadentes , subsequente primùm calore, mox etiam sudore , tandem in omnimodâ ἀπυρεξίᾳ desinerent , atque post statam periodum ægros de novo lacesserent ; ne hunc quidem jam morem servabant ultra tertium quartumve Paroxysmum; maximè si æger lecto addiceretur , & assumptis Cardiacis calidioribus oleum camino, quod aiunt , addiderit. Postea verò Febris hæc eò usque etiam præter indolem suam incrudescebat ut *Intermissionis* loco *Remissionem* tantùm ægro concederet ; & magis indies ad *Continuarum* speciem accedens , tacto Cerebro , tandem haud paucos extingueret.

Hîc autem loci affirmare libet , me ne

unicam quidem Febrem per hos dies verè Continuam vidiſſe unquam, niſi fortè re malè geſtâ in earum claſſem fuerit evecta; vel una eſſet *Intercurrentium* mihi dictarum, quod ſc. omni ferè anno invaderent. Ita pertinaciter hæc Conſtitutio hujuſmodi Intermittentibus favebat; cujus certè acies priùs eſt retundenda quàm Continuæ epidemicè graſſari fuerit integrum. Etenim in hâc Febrium ſpecie Natura plùs ſatis feſtinare videtur, & agendi vehementiâ juſto citiùs tempora materię morbificæ ſubigendæ, mox etiam deſpumandæ debita percurrere: Quod in *Depuratoria* ſecus accidit, in quâ non niſi póſt dies 13. vel 14. apparent ſigna Materiæ Febrilis tandem concoctæ, per ſudores ſubinde, vel potius per διαπνοὴν paulò pleniorem eliminandæ.

Curationem quod ſpectat; jam à multis annis mihi innotuit quàm ſit periculoſum eam in Tertianis & Quotidianis (quæ cùm recentes ſint nullumque typum indutæ in continuitatis vicinia adhuc hærent) per ſudorifica moliri: quamvis enim notiſſimum ſit ſimul cum ſudore prorumpente inquietudinem atque alia ſym-

ſymptomata ſtatim evaneſcere, & ἀπυρεξίαν ſuccedere, & ex conſequenti huic paululum eſſe indulgendum, ſaltem non eſſe obſiſtendum Paroxyſmo fatiſcente, tamen eſt compertiſſimum quòd ſi juſto copioſius eliciatur ſudor, quæ intermittebat Febris jam fit Continua, ægerque tanquam incerto aleæ caſu in vitæ diſcrimine verſatur, hic ſervatur, perit ille. Ratio eſt hæc, niſi mea me fallit conjectura, quòd ſc. iſtiuſmodi profuſus ſudor, cùm materiæ febrilis, paroxyſmi calore eò uſque evectæ ut jam per deſpumationem ejici poſſit, modum exuperet, exterminatâ eâ parte quæ unico Paroxyſmo reſpondet, de reliquo ſanguini incendendo impenditur. Hujus itaque methodi inefficaciam, & aliarum evacuationum, Venæſectionis v. gr. & Catharſeως, incommoda (quarum utræque relaxando tonum ſanguinis morbum protrahunt) dum mecum perpenderem, *Peruvianus Cortex* certiſſimam mihi ſpem fecit; de quo verè affirmare poſſim, non obſtante tam vulgi quàm perpaucorum è doctis præjudicio, me nihil mali ægris accidiſſe ab ejus uſu vidiſſe unquam, vel cum ratione ſuſpica-

ſuſpicari potuiſſe. Et profectò ſi tam effectorum durationem quàm ipſius innocentiam exploratam haberem, principem illi locum inter omnia quotquot ſunt remedia deferre nullus dubitarem; cùm non tantùm in hoc morbo inſignium eſſe virium deprehendatur, ſed & in Vteri & Ventriculi etiam affectibus: Tantum abeſt ut de ejus inſalubritate meritò quis conqueratur.

His autem potiſſimùm de cauſis, niſi fallor, dictus Cortex malè audit. Primò quia plurima illa horrendáque ſymptomata quæ Febres Intermittentes jam diutiùs ægrum cruciantes comitantur, etiam ubi ne minimum quidem Corticis deguſtaverit, Cortici, vel ſemel aſſumpto, imputantur. Secundò quia cùm occultâ vi & non per ſenſibilem aliquam evacuationem morbum averruncet, ſtatuunt plerique materiam morbum committentem quæ propelli debuerat, tanquam hoſtem intra mœnia vi Corticis aſtringente incluſam latere, novos daturam tumultus, atque ægrum non penitus evaſiſſe cùm adhuc catenam trahat. Aſt hi non ſatis attendunt Sudores paroxyſmum finientes id

qua-

omne quod in lucido ſanitatis intervallo accumulabatur prorſus eliminaſſe, manere tantùm morbi ſeminium tempore maturandum; quodque Cortex fugientem paroxyſmum à tergo urgens, & intercepto qui debuerat ſubminiſtrari morbi commeatu ſive fomite, non poteſt in ſanguine retinere quod jam in illo non niſi tanquam in embryo reperitur; ac proinde neque ſtrangulationum neque obſtructionum quæ vulgò objiciuntur, reus eſt peragendus.

Quo autem pacto deprehendemus Corticem vi ſuâ aſtrictoriâ Febres fugare? Qui id probare velit neceſſe erit ut priùs alia Aſtringentia pari virtute prædita in medium afferat; mihi certè vel eorum fortiſſima adhibenti in experimentum nondum è voto ceſſit. Quid quod illos etiam ſanat qui ab ejus uſu tanquam à Cathartico aſſumpto (quod nonnullis accidit) frequenter alvum deponunt? Id verò demum eſt rectè ſapere ſuo ſe quemque pede ac modulo metiri. At ſi quis fucum ſibi faciens, aliis ſe præditum eſſe facultatibus exiſtimaverit, quàm quæ inſerviunt percipiendæ vel *Naturali Theologiæ* (ut

Deo

Deo sc. rerum omnium Architecto & Moderatori debita veneratio cum profundissimâ animi prostratione jure merito exhibeatur) vel *Philosophiæ Morali* (ut virtutem exerceat, & mores tàm ad privatum quàm publicum Societatis Humanæ bonum accommodet) vel denique *Arti Medicæ, Mathematicæ*, vel *Mechanicæ*, (quibus vita communis adjuvatur.) Hic primùm Hypothesin aliquam è schola *Naturalis Philosophiæ* depromat, quâ vel unicam differentiam specificam rerum in naturâ possit enodare; ex. gr. rationem reddat quare *Gramen* omne viridi ubicunque colore, nusquam alio cernitur infectum, *&c.* Hoc si effecerit in ejus castra haud invitus transeam; sin aliter, non verebor dicere quòd Medici cura omnis atque industria in expiscandâ Morborum Historiâ, iisque remediis adhibendis quæ, Experientiâ Indice ac Magistrâ, eosdem valent depellere, debent collocari, observatâ tamen istâ Medendi Methodo quam recta ratio (non speculationum commentis, sed trito & naturali Cogitandi modo innixa) ei dictaverit. Dicam itaque paucis quod usu di-

didici de Methodo quâ Cortex nobis usurpandus venit.

Cortex Peruvianus, cujus *Pulvis Patrum* vulgò nomine insignitur, annis abhinc quinque & viginti (si benè memini) apud Londinenses nostros in exterminandis Febribus Intermittentibus, maximè Quartanis, primùm cœpit inclarescere. Idque optimo sanè jure, cùm hujuscemodi morbi rarissimè ab ullo alio sive Remedio sive Methodo Medendi antea expugnarentur, unde etiam opprobria Medicorum & erant & audiebant. At verò non ita multo tempore elapso, duabus de causis, non quidem levibus, damnatus in desuetudinem prorsus abiit. Primò quia paucis horis ante adventum Paroxysmi, pro recepto id temporis more, exhibitus ægrum nonnunquam è medio tolleret; quod & civi cuidam Londinensi eidemque Senatori Vrbano, *Vndervvood* nomine, & Capitaneo nomine *Potter* in vico vulgò dicto *Black Fryars* Pharmacopolæ memini accidisse. Funestior hic pulveris exitus, quamvis oppidò rarus, Medicos tamen paulò cordatiores ab ejus usu meritò retraxit, Secundò quia

æger

æger ope pulveris à Paroxyſmo aliàs invaſuro liberatus, quod plerumque eveniebat, tamen intra dies 14 recidivam ut plurimùm pateretur, in morbo ſcilicet recenti, necdum temporis curſu ſuoque Marte commitigato. Maxima pars hominum his permota rationibus ſpem de hoc pulvere jam pridem conceptam protinus abjiciebat: Neque enim tanti æſtimabant Paroxyſmum ad paucos dies protelare, ut ſe eo nomine in vitæ diſcrimen à pulvere intentatum induci paterentur. Ego verò jam ab aliquot retro annis haud vulgarem hujus Corticis vim ſeriò perpendens, animoque revolvens, non alio magis quàm hoc Herculeo medicamento Febres Intermittentes debellatas iri confidebam, ſi qua par erat cura accederet, & diligentia. Diu itaque multumque apud me agebam ut & *Periculo* à pulveris uſu impendenti, & *Recidivæ* intra paucos dies ſubſecuturæ (quæ duo erant amolienda incommoda) poſſem occurrere, atque ægrum hujus ope ad perfectæ ſanitatis gradum promovere.

Primò *Periculum* quod minitabatur non tàm ex ipſo Cortice natum arbitra-

bar, quàm ex eo quòd minùs opportunè ægro ingereretur: cùm enim vis ingens materiæ febrilis diebus à Paroxyſmo vacuis in corpore fuerit aggeſta, pulvis prædictus, ſi immediatè ante Paroxyſmum deglutiatur, facit quo minùs materia morbifica ipſâ naturæ methodo, Paroxyſmi ſcilicet impetu, poſſit eliminari, quæ proinde præter fas incluſa ægrum in vitæ diſcrimen ſolet conjicere. Hoc ego me malum propulſare poſſe exiſtimabam, materiæque pariter febrili de novo generandæ obicem ponere, ſi ubi primùm Paroxyſmorum unus affligere deſierit confeſtim pulverem exhiberem quo inſecuturus ſufflaminaretur, & diebus Intermiſſionis ſtatis ſubinde vicibus eundem repeterem uſque dum novus invaderet Paroxyſmus, atque ita paulatim tutóque proindè ſanguinis maſſam ſalutiferâ Corticis virtute penitus inficerem.

Secundò cùm *Recidiva*, (quæ intra dies 14 plerumque accidebat) ex eo mihi videbatur naſci quòd ſanguis non ſatis exaturaretur virtute Febrifugi, quod utut efficax, unâ tamen vice morbo penitus exterminando par non fuit, idcirco autuma-

tumabam nihil ad eam præcavendam æquè posse conducere atque methodum repetendi pulveris, etiam devicto ad præsens morbo, justis semper intervallis, antequam scilicet vires præcedentis dosis prorsus elanguescerent.

His itaque rationum momentis innixa mens eam, quâ jam utor, mihi methodum dictabat. Ad ægrum *Quartanâ* Febre laborantem accersitus (die Lunæ v. gr.) si Paroxysmus eodem die sit invasurus, nihil prorsus moveo, sed id tantùm ago ut spem faciam eum à proximè venturo liberatum iri. Ac proinde binis diebus Intermissionis (Martis sc. & Mercurii) exhibeo mane & serò Corticis subtilissimè triti ʒii. vel in Vino hauriendas, vel in formâ Electuarii cum Syr. è Rosis siccis q.s. superbibendo Vini haustum. Die Jovis, quo metuitur Paroxysmus, nihil impero, cùm ut plurimùm nullus accedat, reliquiis materiæ febrilis per solitos sudores præcedentem paroxysmum absolventes despumatis, ejectisque è sanguine, atque intercisâ novæ mineræ vel fomitis accumulatione repetito pulveris usu diebus Paroxysmos disterminantibus adhibiti.

Uerum enimverò ne morbus denuò recrudescat (quod è prædictis incommodis erat alterum) die Septimo à quo postremam dosin æger assumpsit eandem præfati pulveris quantitatem (℥i sc. in partes quatuor divisam) eâdem quâ priùs methodo, certo certius exhibeo. Quamvis autem repetita hoc modo semel Medicatio persæpè morbum conficit, non tamen prorsus in tuto collocatur æger, nisi Medico tertiò quartóve eandem methodum eodem temporis intervallo iteranti parere non gravetur; maximè ubi sanguis à prægressa aliqua evacuatione fuerit debilitatus, aut se æger incautiùs auræ frigidiori feriendum exposuerit.

Verùm etsi hoc remedium nullâ purgandi vi polleat, tamen ob peculiarem quorundam corporum temperiem atque idiosyncrasiam quandoque accidit, ut ab eius usu tanquam à Cathartico fortiori assumpto æger violenter expurgetur: In hoc casu omnino oportet ut *Laudanum* cum eo exhibeatur, quo minus hanc operationem, tam suæ naturæ quàm morbo planè contrariam ciere valeat.

Dicta Methodus usu mihi venit in cæ-

teris

teris Intermittentibus sive *Tertianis*, sive *Quotidianis*; utrasque enim statim à finito Paroxysmo aggredior, & repetito per jam commemorata Paroxysmorum interstitia medicamine (quantum scilicet earum fert indoles) urgeo atque à tergo premo; hoc tamen discrimine quòd cùm Quartana rarissimè nisi Vnciâ unâ in doses dispertitâ, reliquæ sex Drachmis possint ita expugnari, ut inducias saltem concedant.

At verò Tertianæ Quotidianæque, etsi post unum alterumve Paroxysmum omnino videantur intermittere, tamen non ita raro (quod & à me antè est notatum) póstea ad Continuarum ferè speciem vergunt, & ad Remissionem tantùm, etiam diebus quæ Intermissionem pollicebantur, accedunt: præsertim ubi æger lecto defixus regimine justo calidiore, aut medicamentis Febri per sudores ejiciendæ dicatis fuerit multatus. Hoc in casu à remissione quantumlibet exiguâ (id enim mihi unum superest) ansam arripiens, pulverem quam proximè à Paroxysmo (quantum conjecturâ valeo) ingerendum propino, sesqui drachmam sc. exhi-

bens ſextâ quâque horâ ad vices quatuor; ne quidem ipſum morans Paroxyſmum, cùm aliter in ſpatio interjecto plus ſatis brevi alexiteria Corticis vis ſanguini impertiri nequeat.

Cùm autem Febres quæ jam apud nos graſſantur, etſi poſt ſecundum tertiumve paroxyſmum reponere ſe in claſſem Continuarum nitantur, tamen ad Intermittentes debeant referri, nulla mihi eſt religio Corticem vel in maximè Continuis hujus ſpeciei ſumendum proponere, qui dicto more iteratus ad apyrexiam certò ægrum perducet, modò aſſiduus Lectuli calor, & intempeſtivus Cardiacorum uſus continuitatem Febri non conciliaverint; quo in caſu Peruvianum corticem nihil quicquam profeciſſe plus ſemel obſervavi. Neque mihi unquam contigit ut viderem Vinum in quo propinatur Cortex (quod jure quis poſſit ſuſpicari) febricitanti obfuiſſe; è contrà verò calor, ſitis, cæteraque Febris Symptomata poſt aſſumptas Drachmas ſex, vel quod earum exæquat virtutem in aliâ quâlibet formâ, mox evaneſcent, vino haud obſtanti.

Cùm verò ſint aliqui qui Corticem hunc

hunc nec in Pulveris formâ, nec Electuarii, nec tandem Pilularum ferre queant, his ejusdem infusum in frigido factum propino; ℥ij sc. Corticis grossè pulverati in Vini Rhenani ℔ij aliquandiù macero. Liquor hic per manicam Hippocratis sæpiusculè trajectus, colore limpidus adeò non officit, ut vel delicatulorum palato arrideat, ℥iiij dictæ Infusionis ad dies aliquot factæ virtutem ʒj Corticis in pulvere exhiberi videntur continere. Quæ cùm nec ingrata sit, nec ventriculum premat, duplo frequentiùs usurpari poterit, quàm reliquæ ejusdem remedij formulæ, nempe donec Paroxysmi terga dederint.

Pro Infantibus quorum ætas tenella vel à Pulveris, vel Infusi in frigido facti eâ quantitate quâ devincatur morbus, periclitari possit, ʒij vel iij Corticis in vini Gallici Rubri ℔j decoquendas præcipio ad casum tertiæ partis, ac colaturæ cochleare vnum alterumve bis terve de die pro ratione ætatis exhibendum curo, donec Paroxysmi non ampliùs discrucient.

Observandum est insuper, quòd cùm breviora Paroxysmorum interstitia in

Tertianis & Quotidianis Intermittentibus non ſatis temporis concedant ad ſanguinem febrifugâ Corticis virtute plenè exaturandum, fieri non poteſt ut æger proximum à prima medicatione Paroxyſmum, uti in Quartana ſolet evenire, certò effugere valeat; ſed in his medicamentum ſæpe non niſi poſt biduum promiſſam curationem abſolvet.

Animadvertendum autem quòd ſi æger, non obſtante abundanti cautelâ ſuperiùs traditâ, nihilominus recidivam patiatur (quæ in Quartana ipsâ rariùs accidit, quàm in Tertianis vel Quotidianis) tamen prudentis Medici erit non nimiùm pertinaciter inſiſtere methodo Corticis per dicta intervalla exhibendi, ſed pro ſuo judicio aliis modis curationem aggredi; cui præ cæteris *Decoctum amarum*, quod appellant, magnopere conducere vulgò creditur.

Diætam quod ſpectat cæterumque regimen, nec à cibo nec à potu arcendus eſt æger, qualis qualis is demum fuerit qui ad ſtomachum facit; Fructibus tamen horariis, & Liquoribus frigidis (utpote & infirmandæ ſanguinis maſſæ & Febri

poſt-

postliminiò reducendæ admodum conferentibus) semper exceptis. Vescatur itaque carnibus eupeptis & euchymis, & vino modicè utatur pro potu ordinario; quâ re solâ ægros nonnunquam restitui, etiam eos quorum corpora frequenti febris recursu communita salutiferam aliis corticis vim eludebant. Neque verò se temerè auræ frigidiori committere debet æger, donec sanguis pristinum vigorem de novo obtinuerit. Vitandæ autem ante omnia Evacuationes qualescunque, cùm vel blandissima Catharsis, quinimò Enema è lacte Saccharato in morbi discrimen certissimè, fortè in morbum ipsum denuò ægrum conjiciet. Hæc habui de Peruviani Corticis usu summatim dicenda: Neque enim Remediorum pompæ libuit indulgere; Cùm sanè qui aliquid Cortici adjiciunt præter vehiculum eidem in ventriculum transmittendo necessarium, aut ex ignorantiâ peccant, ut mihi videtur, aut dolo malo, à quo Vir Probus ex animo abhorrebit; qui cùm pars sit ejusdem communis naturæ, ut ὁμοφύλοις fraudem faciat nullo unquam privato suo commodo poterit adduci.

Quod supereft, si ætati placuiffet ad ea animum advertere quæ annis abhinc quatuor in Hiftoria Acutorum Morborum tradideram (quæ & ante illud tempus mihi innotuiffe omninò eft credibile) quo pacto fc. Cortex in interjectis paroxyfmorum fpatiis debuerit miniftrari, tum poftea repeti ægro jam convalefcente, viverent fortaffis haud pauci eorum quos jam terra tegit; ut ut homines vilipendant tenues fanè illos conatus noftros communi omnium bono dicatos, & monita fpreverint ibidem dictata verbis infequentibus, quibus ea breviter continentur quæ hîc fufiùs explicare vifum eft, *viz.*

Curandum eft ante omnia ne præmaturè nimis hic Cortex ingeratur, ante fc. quàm morbus fuo fe Marte aliquantifper protriverit (nifi collabefcentes & jam fractæ ægri vires eundem temporiùs fumendum effe dictaverint) neque enim illud folum eft metuendum ne à præpropero ejus ufu inefficax iftè reddatur & fpem ægri fallat, fed etiam re de ægri vitâ agatur, fi fanguini omni fermentationis nifu fe defpumanti derepente injiciamus remoram. Proximo Loco, neque

que Catharsi, multò minùs Venæ-sectione, subducenda est materiæ Febrilis pars aliqua, quò liberiùs cortex suo fungatur munere: cùm enim ab utrâque labefactetur quadantenùs œconomia corporis, eo promptiùs certiùsque recrudescent Paroxysmi, evanescente semel pulveris vi. Mihi etiam magis è re fore videtur ut sanguinem dicto medicamine sensim longioreque à Paroxysmis intervallo leviter inficiamus, quàm ut uno omnino ictu Paroxysmum jam instantem tentemus confodere; hoc enim pacto & plus temporis remedio conceditur quo suum opus pleniùs absolvat, & evitatur quicquid id est periculi quod ægro poterit oriri ex subito isto atque intempestivo nimis sufflamine, quo Paroxysmum jam invalescentem atque omni se ope exerentem conamur opprimere. Postremò brevibus istis temporis intervallis repetendus est Pulvis, ut non protinus evanescat prioris dosis virtus antequam altera exhibeatur: crebrâ enim repetitione istâ ἰσχὺς tandem recuperabitur, profligato in solidum morbo. His adductus rationibus hanc ego methodum cæteris antepono, Peruviani corticis ℥j. cum syrup. Rosar. rub. ℥ij. misceatur; æger verò

quantitatem Nucis moschatæ majoris manè & serò quotidie devoret diebus à genuino Paroxysmo vacuis, donec confectionem omnem absumpserit. Repetatur porrò ad tres alias vices interjectis semper diebus quatuordecim. Morb. Acut. Histor. Sect. 1. Cap. V.

Annus 1679. Sequenti anno (nempè 1679.) sub initio Julij eædem Febres de novo vires redintegrabant, & quotidiè increbrescentes mense Augusto quàm immanissimè debacchabantur, ac magnam stragem edebant. Cùm autem de his jam fusiùs egi, nihil ampliùs adjiciam, nisi quòd *Novo Epidemico* à manifestâ aeris crasi pendenti sub mense Novembri prorsus locum cedebant.

Etenim unà cum *Novembri* subingrediebantur *Tusses* cæteris quos mihi contigit observare annis ἐπιδημικώτεραι, cùm in singulis ferè familiis universi laborarent. Harum aliæ opem medicam non magnoperè desiderabant; aliæ verò pulmones ità vehementer agitabant, ut æger ventriculi contenta per os ejicere subinde cogeretur, vertigine insuper correptus, à nisu violentiori & laborioso. Pri-

mis

mis ferè diebus Tussis, siccam æmulans, nullam materiam spectabilem exantlavit, mox ætate auctior nonnihil; atque ut verbo expediam, tum in eo quòd parciùs expectorarent ægri, tum etiam conatu vehementiori, & paroxysmorum duratione ad *Tussim puerorum Convulsivam* mihi propiùs accedere videbatur, nisi quòd mitiùs aliquantùm sæviret. In hoc saltem Convulsivam superabat, quòd & Febre, & solitis ejus symptomatis stipata ægrum invaderet, quæ in Tussi puerorum nondum me vidisse memini.

Solenne sit licèt Tusses sub Hyemis adventum affligere, mirabantur tamen omnes eas hoc anno ita præter solitum increbrescere: quod quidem hâc præcipuè de causâ arbitror contigisse. Quum mensis *Octobris* crebrioribus quàm solebat, & fermè continuis permaduisset imbribus, & sanguis hominum tempestati consentiens particulas crudas atque aquosas affatim imbibisset, transpiratione per cutis spiracula à primo frigoris insultu prohibitâ, Natura colluviem hanc serosam vel per ramos Venæ Arteriosæ, vel, quod alij volunt, Asperæ Arteriæ glandulas elimi-

nare fategit, & tuſſis ope explodere.

Curatio ritè ut inſtitueretur, quoties ſc. Medico fuit opus, tam per Uenæ-ſectionem, quàm Catharſin evacuandum eſſe nullus dubitavit: Neque enim aliâ aliquâ methodo æquè commodè ejiciuntur redundantes ſeri particulæ ac per Phlebotomiam & Cathartica, quæ tam inſigniter vaſa emulgent. Remedia *Pectoralia* quod attinet, (præterquam quòd eorum uſu gratificamur ægris) non intelligo quo pacto amoliendæ Tuſſis cauſæ queant conferre; cùm omnis eorum actio vel in incraſſanda materia, quoties juſto tenuior vim expultricis facultatis eludit, vel in eadem attenuanda, quoties ob viſciditatem ægriùs expuitur, poni videatur. Id certò ſcio inutiliter in his tantum temporis impendi; nonnunquam etiam ſanguinis maſſam eò uſque debilitari à retentis particulis ſeri naturæ inimicis, pulmoneſque inſuper Tuſſi irritatos ita conquaſſari motu violento ac ferè continuo, ut non rarò via ſternatur ad Tabem; à cujus inſidiis celeritate Curationis æger vindicari debuerat. Neque multo tutiùs adhibentur Sudorifica, à quorum uſu æger

non-

nonnunquam in Febrem incidit; nonnunquam etiam particulæ sanguinis facilè inflammabiles ita Pleuræ impinguntur ut accendatur Pleuresis, quod per decursum dictæ Tussis Epidemicæ ingenti vi hominum cum suo magno periculo contigit.

Sanguinis itaque è brachio eduxi quantitatem moderatam; Epispasticum satis amplum ac forte posteriori cervici applicandum curavi, quo materiæ peccantis pars aliqua aliò derivari possit. Posthæc Catharticum è Lenioribus, Infusionem sc. *Sennæ, Rhei*, cum *Manna*, & *Syrup. Rof. Sol.* quotidie exhibui, donec vel prorsus convalesceret æger, vel admodum imminuerentur Symptomata. Vel, si Potio minùs ægro arrideret, *Pil. Coch. major.* ℈ij. quotidiè devorandos imperavi, horâ scilicet quintâ matutinâ superdormiendo.

Hâc etiam Methodo, Phlebotomiâ scilicet & repetitâ Catharsi, eâque solâ expugnatur *Tussis Puerorum Convulsiva*; malum aliàs pertinacissimum & penè insuperabile. Alij quid valeant hîc præstare planè nescio, me in variis atque omnis fere

ferè generis remediis operam non semel perdidisse satis scio. Sed leniora tantùm Cathartica hîc conveniunt, eaque cochleatim sunt ingerenda pro ratione ætatis. Quæ quidem κατ' ἐπίκρασιν evacuatio eo nomine, ut arbitror, dictæ Tussi medetur, quòd scilicet, licèt non multum humoris serosi in Pulmonibus inveniatur, fervidiores tamen & spirituosi Halitus è massâ sanguinis in pulmones statis temporibus transmissi atrociores illos tussiendi Paroxysmos in tenellis excitent. Horum autem in pulmones impetus haud aliâ methodo æquè sisti posse videtur & præcaveri, atque hâc quâ motus priori contrarius (per viscera scilicet) morbi causæ conciliatur.

Verùm in Morbis *Epidemicis* cujuscunque demùm generis sint, (si modò recèns adhuc ægrum corripuerint) summopere cavendum ne alvus ei ducatur nisi misso priùs sanguine. Qui enim Morbi à Constitutione aeris Epidemicâ pendent, aut jam Febres sunt, aut in earum classem levissimâ de causâ transeunt; cùm ex tumultu in sanguine & humoribus à Catharsi vel lenissimâ excitato, & subse-

quente

quente calore facilè accendatur Febris, quam aliàs Natura propulsasset consuetis materiæ morbificæ evacuationibus; *Gravedine* ex. gr. aut *Tussi* in hoc de quo jam agimus Epidemico; aut *Diarrhœâ* quoties Febris cum illa faciens epidemicè grassatur. Idem potest dici de quacunque alia aeris Constitutione quâ corpus ad certum aliquod Febris genus determinatur; quæ quidem non semper actu invadit, sed benignioris naturæ ductu, morbi fomes è sanguine, mediante evacuatione aliquâ ejus Genio accommodâ, exturbatur. Hoc constanter assero, quantumlibet mos jam obtineat exhibendi Cathartica ante celebratam Venæ-sectionem, vel quod adhuc est periculosius, eâ penitùs omissâ. Licèt enim objiciatur fæculentias in primis viis stabulantes toties in vacuas venas propelli, quoties detrahitur sanguis, alvo non priùs subductâ, certissimum tamen est evacuationem quam isti præmitti volunt nullo modo resarcire posse injuriam sanguini illatam à tumultuante Cathartico Phlebotomiæ præmisso. Atque negari non potest Catharticum mox à dempto sanguine assumptum

longè

longè mitiùs vim ſuam exerere, neque perinde ſanguinem vel calefacere vel exagitare, atque idem ſolet ſi Phlebotomiam præcedat. Neque paucos, ex Infantibus maximè, vel ob ignoratam hanc rem, vel neglectam periiſſe exiſtimo.

Atque hoc mihi ſuffragante experientiâ multiplici compertiſſimum eſt. Experientiâ inquam, optimâ duce & magiſtrâ: ad cujus leges & normam niſi exerceatur Medicina, eam prorſus exulare ſatiùs eſſet. Luditur enim, quod ajunt, de corio Humano plus ſatis, cùm hinc Empirici, neque Morborum hiſtoriam, nec Methodum medendi callentes, & Receptis tantùm freti, illinc Sciolorum vaniſſimi ſpem omnem in affectato Artis ambitu, & ſpeculationibus utrinque pari ferè momento diſceptatis ponentes, quaſi junctis viribus majorem edunt ſtragem, quàm ederent morbi eorum deſtituti auxilio. Ea demum Praxis, eaque ſola ægris mortalibus opem feret, quæ Indicationes curativas ex ipſis morborum Phænomenis elicit, dein firmat experientia: Quibus gradibus magnus *Hippocrates* ad cœlum aſcendit. Et ſi dictâ Methodo Ars Medi-

ca

ea à quoquam traderetur, licèt morbi unius aut alterius Curatio cuilibet è vulgo possit innotescere, integra tamen Ars quaqua patet homines prudentes & peritos etiam magis exquireret quàm in statu hodierno, neque vel minimum Artis honori exinde decederet: Cùm enim subtilitas longè accuratior in Naturæ operationibus (in quarum observatione verâ Praxis Medica fundatur) quàm in Arte aliquâ, Hypothesibus etiam luculentissimis suffultâ, inveniatur, medendi Ars quam præcipit Natura rude Vulgi ingenium longiori intervallo superabit, quàm ista quæ à Philosophia docetur. Fidem hîc mihi facient *Febres*, quæ duas è tribus in Medicina facienda partes occupant, & quemvis mihi arbitrum constituo, vel mediocriter cogitationibus indulgere solitum, vera dicam nec-ne. Quis enim vel ex insulsissimis Empiricis est qui se huic morbo curando imparem fatebitur, si id tantùm agendum est ut duabus istis Indicationibus Curativis quæ vulgò obtinent fiat satis? Nempe ut Sudorificorum ope exterminetur materia morbum committens, & symptomatis eatur obviam quæ ejusmodi

ejuſmodi evacuationibus ſuperveniunt. Certiſſimus enim eſt, *Theriacâ Andromachi*, *Pulv. è chelis Cancr. comp. Aq. Epidem.* &c. intrò aſſumptis, unà cum regimine calidiori ſudores poſſe propelli; quem ſibi ſcopum unicè propoſuit in hujus morbi curatione, maximè ſi fortè *Malignitatis* nomen auribus uſurpaverit. Et ad mitiganda quod attinet ſymptomata, *Diacodium* in promptu eſt quo ſomnus invitetur, quoties urgeant Vigiliæ; *Enema* quoties alvus non reſpondeat, & ſic de cæteris. At nec ipſus valet comprehendere ſuo Marte, nec è Medicorum præſcriptis ediſcere, quæ demum illa ſit Febris ſpecies quam debellare ſatagit; ſi modò credamus (credent ſaltem fortè Poſteri) varias dari Febrium ſpecies, quarum ſingulæ ſuam ſibi methodum medendi à reliquis diverſam ferè poſtulant; Vnam inſuper eandemque Febrem, cujuſcúnque ſit generis, uno modo ubi primùm aggreditur, atque alio paululùm diverſo per ſingulos gradus quouſque graſſabitur tractandam eſſe. Quo pacto Indicationes Curativas ab hoc vel illo Phænomeno minùs inſigni mutuabitur na-

naturalem morbi Hiſtoriam ignorans (quæ ſola veram medendi rationem indigitare poterit) cùm nequeat dijudicare an hoc vel aliud Phænomenon à Curandi quam adhibet Methodo, an ab ipſo naſcatur morbo? Dies deficeret enumerantem varia & ſubtiliora illa minutioraque quæ in hoc atque in aliis morbis curandis obſervanda occurrunt: quæ cùm tot ſint & tanti momenti ad liberandos à morte homines, ſemper licebit Poſteris & ſeris Nepotibus aliquid adjicere iis Obſervationibus, quibus traditur varietas penè infinita operationum naturæ in Morborum productione, & Curativæ Indicationes ex eo fonte depromendæ enumerantur. Non itaque vileſcet Ars ſi quid hujuſmodi lucem aſpiciat, quin potiùs illuſtrabitur; & difficilior reddita non niſi ſapientes & ſubacti judicij viros in filiorum numerum cooptari ſinet. Sed hæc obiter.

Tuſſes modò dictæ, ſi imperitè tractarentur, *Febrem* accendere ſolebant ei haud abſimilem quæ Hyeme Anni 1675. adeò epidemicè graſſabatur, & cujus hiſtoriam tradidi Sect. quintâ Cap. quinto

libri nostri de *Morbis Acutis*. Sed cùm Febris hæc soboles tantùm esset ac effectus Tussis Epidemicæ, eâdem ipsâ methodo Febrem, felici semper cum successu, aggressus sum quam in Tussis curatione suprà descripsi; nempè Venæ-sectione, Epispastico cervici apposito, & Cathartico deindè tribus auroris exhibito. Quamlibet enim in Tussi sine Febre nullum præfiniebatur tempus quamdiu æger purgandus esset (utpote quæ continuari deberet, ut suprà notavi, donec vel prorsus convalesceret, vel admodum imminuerentur symptomata) in Febre tamen quæ à Tussi pendebat, purgatio per tres dies instituta ei prorsus debellandæ par erat; quod in Constitutione de quâ jam agimus sæpiusculè observavi.

Hîc autem notatu occurrit, licèt hanc Febrem, quando se primùm exerebat, comitarentur defluxiones in Pulmones molestissimæ, post mensem tamen unum vel alterum, cùm colluvies ista seri sensim è sanguine eliminaretur, Febris ejusdem planè indolis hinc indè sine Tussi aliquâ infestabat (non penitus deletâ, sed manente adhuc in sanguine malæ

Cras-

Crafis impreffione) ac proinde haud diverfam Curationem ab ea quam Tuffis comitabatur fibi vendicabat. Verùm eodem quem dixi modo hæc Febris fe extendebat ufque ad initium Anni 1680. quo hæc confcribo ; quo tempore etiam cum anno furgente Febres Intermittentes modò dictæ apparere incipiunt.

Atque hæc ferè funt omnia, Vir plurimùm Honorande, quæ de morbis Epidemicis Annorum nuperrimè elapforum obfervavi. In *Rheumatifmi* verò curatione (nam & de illo etiam morbo quærebas) fæpenumero mihi fubiit tecum dolere, quòd non nifi ingenti fanguinis vi repetitis venæ-fectionibus eductâ, ea poffit perfici ; unde non tantùm ægri vires pro tempore franguntur, fed fi paulò fuerit naturâ debilior, aliis etiam morbis ad annos aliquot obnoxior ferè redditur ; cùm poft illos elapfos materia Rheumatifmum priùs committens jam in Pulmones depluat, ægro fcilicet frigore perculfo, vel aliâ aliquâ προφάσει leviori diathefis latens in fanguine jam foràs in actum protruditur. His de caufis experiri ftatui an nulla alia methodus daretur à re iteratâ toties

ties Phlebotomiâ diversa, quâ hic morbus possit debellari. Seriò itaque perpendens quòd affectus iste (uti jam pridem in *Acutorum Historia* subinnui) ab inflammatione videatur oriri, quod tum cætera arguunt Phænomena, tum præsertim sanguinis è pertusâ venâ color, ut pote qui Pleuriticorum sanguini per omnia similis est, tandem vero simile esse judicabam morbum hunc Diætâ simplici, admodum refrigerante, & mediocriter nutriente ægro imperatâ, æquè feliciter atque repetitis Venæ-sectionibus profligari posse; etiam evitatis quæ alteri methodo adjungebantur incommodis: neque me fefellit Diæta è sero lactis Phlebotomiæ loco substituta.

Prægressâ æstate Pharmacopola mihi in viciniâ nomine *Malthus* (Vir probus & ingenio non vulgari) me accersebat. Rheumatismo autem miserè cruciabatur his symptomatis stipato. Coxendice primò ad biduum claudicabat, exinde Pulmones dolore tentabantur gravativo cum dyspnœâ, quæ post aliud fermè biduum evanescebat; dein caput vehementer cœpit dolere, mox etiam coxendix dextri

la-

lateris, quæ omnium prima laborabat; poſteaque, pro morbi indole, omnes ferè tam brachiorum quàm crurum articuli per vices moleſtabantur. Cùm debiliori eſſet & ſicco corporis habitu, veritus ne minùs firmas jamdiu vires & labaſcentes dempto copioſiùs ſanguine prorſus exolverem (maximè cum Æſtas eò uſque adoleverit ut jam metus eſſet ne ſuperveniens Hyems redintegrandis viribus frequenti venæ-ſectione attritis intercederet) imperavi ut ſolo lactis ſero ad dies quatuor veſceretur æger, quibus elapſis præter ſerum lactis pro victu ordinario panem ſimilagineum conceſſi loco prandij, ſemel nempe in die donec penitus convaleſceret. Tenui hâc Diætâ contentus, ad dies octodecim perſeverabat, niſi quòd poſtremis eorum alium inſuper panem pro cœnâ indulgerem. Serum autem è Lactis libris octo domi paratum quotidiè inſumebat, quo ſatis benè nutriebatur. Poſt hos dies cùm non ampliùs urgerent ſymptomata, & jam ſub dio verſaretur, carnes etiam permiſi, Pullorum ſcilicet elixorum, cæteraque εὔπεπτα. Tertiò autem quoque die ſolo

lactis sero victitabat, donec tandem pancraticè valeret; incommodis quæ suprà memoravi hac methodo elusis, quibus decimo abhinc anno pessimè excipiebatur, Venæ-sectione ex meo præscripto in curationis subsidium tunc adhibitâ, ac sæpe repetitâ.

Siquis hanc Methodum tanquam rudiorem & Artis laude carentem contempserit, sciat is velim, primò leviora tantùm ingenia res quaslibet vilipendere quòd simplices fuerint & apertæ; dein me, vel imminutæ existimationis pretio, publico hominum bono inservire paratissimum. Quibus edico quòd nisi obstarent præjudicia vulgi nullus dubitarem methodum jam dictam aliis etiam morbis, quorum impræsentiarum nomen reticere libet accommodare. Quod sanè magis ægris prodesset, quàm solennior illa remediorum pompa, quæ in jam moribundis, tanquam Bestiis ut mox immolentur coronatis, malè collocatur.

Quod verò etiam ista quæ pro vilissimis habentur & nullius sunt pretij, accedente eâ quæ in Medico quæritur solertia & ἀγχίνοια, hominibus ab orci faucibus

cibus liberandis queant inſervire, exemplo docebo: quod licèt ad morbum de quo jam agimus nihil pertineat, non tamen prorſus eſt ἀπροσδιόνυσον, nec ab eo quem mihi propoſui ſcopo alienum. Duobus abhinc menſibus quidam in vicinia me rogabat ut ſervum inviſerem qui haud modicam *Mercurij Sublimati Corroſivi* quantitatem deglutiverat, ſive ignorans, ſive, ut poſtea audivi, ex amore μελαγχολῶν Hora ferè elapſa erat à qua venenum hauſerat cùm ad eum accederem, jamque os & labia valde intumeſcebant, vehementer ægrotabat, ardente ventriculi dolore, caloreque tantùm non confectus. Ego tres Aquæ tepidæ Congios repetitis hauſtibus ſummâ quâ potuit celeritate & diligentiâ ebibendos imperavi; atque ut toties nova ingereretur copia, quoties ventriculus jam ingeſtam per vomitum ejecerat: volui etiam ut eluerentur inteſtina aquâ tepidâ ſine ullo additamento copioſè per ſedem injectâ, ubi primùm ventris tormina admonerent venenum jam per inferiora exitum quærere. Paruit miſer, jam vitæ avidus, & plures etiam aquæ libras quàm præſcripſeram abſorpſit. Amici

mici qui ægro, ut pote in casu insolito, assiderent ab eo didicerunt, quas primùm evomuit aquas gustu perquam acres fuisse, sale scilicet venenato pleniùs exaturatas; singulis autem vicibus rejectas aliquam semper acredinis partem amittere, donec tandem nihil prorsus saperent. Quæ mox urgebant tormina, solâ aquâ injectâ ad modum Enematis leniebantur. Hoc tam nullo rerum apparatu, Benedicente Numine, intra paucas horas convaluit æger, nisi quòd labia non statim detumescerent; ore etiam à veneni particulis quæ aquam quam evomuerat peniciùs infecerant, adhuc exulcerato. Quæ symptomata Diætâ è lacte solo ad quatriduum adhibitâ mox evanuêre. Aquam Oleo (quod hîc unà cum opere ignari solent perdere) atque aliis omnibus liquoribus ideo prætuli, quòd cùm ea magis esuriret, exindè magis idonea mihi videretur devorandis salinis hujus veneni particulis, quàm alius quilibet liquor, qui vel crassior esset, vel particulis alieni corporis jamdiu prægnantior.

Sed ut ad *Rheumatismum* revertar. Vtut è sero lactis Diæta conveniat Iuvenibus,

nibus, atque iis qui temperatè & cum consilio vixerunt, tamen inconsultum fuerit virilem ætatem prætergressos, vel vino ac aliis liquoribus spirituosis jam à longo tempore plus æquo addictos hâc methodo tractare; vt pote quæ in hujusmodi hominibus ventriculum labefactet, & pariter præ inusitato frigore sanguini inducto viam sternat ad Hydropem. In hoc igitur casu omnino par est ut eo ferè modo quem Libri nostri *De Morb. Acut.* Sect. VI. Cap. V. tradidi, curetur æger: Tametsi ex quo eum scripsi, experientiâ didicerim satius esse post secundam vel ad plurimum post tertiam Venæ-sectionem Cathartica sæpè sæpiùs exhibere atque repetere, donec symptomata omnia penitus cessaverint, quàm Phlebotomiæ rem totam committere. Etenim ob Catharsin suppetias ad everruncandum morbum Phlebotomiæ ferentem, citra ingentem istam sanguinis jacturam subsistere fas erit: atque porrò locus relinquetur *Paregoricis*, à quibus aliàs, ut ut sæviret dolor, ægro temperandum esset, cùm illorum usu figatur morbus, neque tam facilè Venæ-sectioni cedat. Purga-

tiva verò ista è *Lenitivis* solùm constent, ut *Thamarindis*, *Sennâ*, *Rheo*, *Mannâ* & *Syr. Rosf. Sol.* cùm alia quæ ex *Scammonio*, *Zalapio*, &c. parantur tumultum cieant & dolorem exasperent. At singulis vespertinis post peractam Catharsin *Syr. de meconio* ℥j aliquantulum temporiùs quàm id fieri solet, propinetur.

Hìc autem commemorare libet, me per constitutionem instantem observasse affectum quendam modò *Rheumatismum* æmulantem, modò etiam à *Nephritico dolore*, quoad sævissimum lumborum cruciatum, non multùm abludentem, qui cùm Febres Intermittentes excipere soleret, translationi materiæ febrilis in musculosas corporis partes originem suã debebat. Hoc symptoma haud diversam medendi methodum postulabat ab illa quam morbus ipse cui adhæreret, Febris nempe Intermittens, sibi vendicabat; cùm à frequenti Phlebotomia & quibuscunque aliis evacuationibus exasperaretur illud, atque æger in vitæ discrimen conjiceretur. Quod ut nemini imponat, id attingere volui.

Atque hæc sunt, Spectatissime Vir, quæ

quæ in his Affectibus de quibus sciscitari libuit, sedulâ observatione habeo comperta: quæ si aut tibi placuerint, aut profuerint aliis, mihi cedent ex animi sententiâ; me saltem pro tenuitate meâ debitum tuæ Claritati observantiæ specimen exhibere conatum mihi seriò gratulabor.

Tibi semper Addictissimus,

THO. SYDENHAM.

Londini, Febr. 7. 16 79/80.

Doctissimo Amicissimoque Viro

THOMÆ SYDENHAM

M. D.

MAGNUM *rei medicæ exortum est & lumen, & commodum, Vir Clarissime, ex consummatâ tuâ de Morbis Acutis historiâ, eâque sedulâ observatione, & fidâ experientiâ stabilitâ, non lucri aut famæ aucupio scriptâ, sed sincerâ fide, & mente honestâ; Cùm tibi amplum satis theatrum sit officium fecisse, & præsenti seculo quovis modo profuisse. Ipse hactenus celavi penitus quod volui, at fortassè quid jam parem tibi è longinquo subolet. Qui laudat quod facis, urget ut facias quòd adhuc laudetur. De Morbis Acutis scribere summa difficultas est, utpote quos tam rapida volvit rota, ut nisi opportuno sistatur sufflamine, in præceps ruat vita, nullis in posterum auxiliis,*

nullis suppetiis redimenda. Tu singula eorum momenta notas, & quid quovis temporis articulo fieri necesse sit. Opus quidem perfectum, & absolutum, cui nihil addi poterat, nisi majus promiseras, De Morbis scilicet Chronicis. Hi inducias ferent, & tutiores examinandi, & judicandi moras.

Sæpe nobis incidit sermo de propudio illo Morbi Venerei, cujus ignominiosam originem Gentes Europeæ à se invicem sedulò satagunt propellere, & ut ejus magis adhuc occultentur vestigia ad ipsos Indos remotissimos amandant. Scortatorum audit flagellum, furiosæ, & indomitæ libidini aptissimè respondens pœna, eo fortassè fine tardiùs remota, ut tanti constet pœnitere. Et humanitatis, & peccati simul sensu tactus videbatur, qui palam optavit impurissimam hanc luem semel tantùm curari posse. Cùm jam autem ad agyrtas, tonsores, & infimos quosque sciolos ejus sæpè devoluta sit curatio, illi aut fraude, aut imperitiâ magno eum sumptu, majori etiam molestiâ tam diu differunt, & protollunt, ut vitæ planè tædeat inter carnificum tormenta, & longissimas Medicinæ moras protractæ, & ferè le-

vius sit ægrotasse, quàm sanari. Ius igitur promissi, amicè tamen, exigo; præmittas, oro, in arrhabonem reliquorum, si quid habes hâc in re confectum. Humaniter, & sincerè explices quâ methodo, quibus auxiliis hoc morbo captus se redimat quàm queat minimo. Satis est ut æger sub Deo, non etiam pejus sub Medico vapulet. Hoc gratum pluribus fiet, & ad me aliqualis saltem pars gloriæ redibit, utpote cuius precibus desideratissimum hoc opus in lucem dederis.

Tibi omni officio addictissimus,

H. PAMAN.

Ex Ædib. Lambeth.
Febr. 12. 16.79/80.

Orna-

Ornatissimo Eruditissimoque Viro

HENRICO PAMAN

M. D.

Divi Iohannis Cantabrigiensis Socio, Academiæ Oratori Publico, & in Collegio Greshamensi apud Londinenses in Medicina Professori.

QVANQVAM eum quem de Acutis Morbis, Vir Spectatissime, nuper edidi tractatum, quæ est tua tàm humanitas, quàm animi in me propensio, ceu opus undique consummatum deprædicare digneris; usque adeò tamen tenuitatis tùm meæ, tùm istius opellæ mihi sum conscius, ut me nihil aliud egisse existimem, quàm viam præmonstrasse, quà qui ingenio magis valent, dictorum Morborum

& Historiam & Curationem queant investigare.

——*Fungor vice Cotis, acutum*
Reddere quæ ferrum valet, exors ipsa secandi.

Et profectò ita multiplex, incerta, & delicata, ut ita dicam, est natura, atque ita ludit in his morbis producendis, ut unius non sit hominis, ut ut vivacis, varia eorum φαινόμενα & curationes iisdem accommodatas graphicè depingere. Vnum hominem dixi? quid quod vel decem quidem homines per tot sæcula sibi invicem succenturiati, atque iidem tum maximâ ingenii vi, tum indefessâ industriâ præditi, tum etiam in Praxi, quæ numerosas observationes suppeditaret versatissimi, perpulchrè hîc operam suam collocare possint! Tantum abest ut ad Artem Medicam vel pervenerim ipse, vel me putem pervenisse.

Mecum habito, & novi quàm sit mihi curta supellex.

Morbos istos *Chronicos* quod attinet,

quo-

quorum Historiæ perscribendæ spem tibi feceram, ita penitus animo meo insedit ejus rei studium, ut non tam aliâ de causâ, si bene me novi, vitam mihi prorogari exoptem, quàm ut istiusmodi aliquo conamine communi hominum utilitati inserviam: At verò singuli me dies docent quàm sit arduum cœptum id, & quàm periculosæ plenum aleæ (mihi præ cæteris qui isto ingenii acumine atque solertia, quibus hîc est opus, non satis valeo) cùm apud Scriptores rei Medicæ (Divinum *Hippocratem* si demas, atque alios paucissimos numero) vix ulla deprehendi queant vestigia, quibus adjutus per rerum avia spinis & sentibus impedita iter faciam; cùm quæ promittunt subsidia Authores & lumina ostentant, magis Ignes Fatui sint, quàm veræ faces, & in salebras potiùs ac præcipitia sequentem agant, quàm mentem fideliter & rectà dirigant in genuinâ naturæ Methodo indagandâ atque inveniendâ: utpote quorum scripta ferè omnia Hypothesibus innituntur, quas peperit lascivientis ingenii & Phantasiæ luxuria; ipsaque adeò Morborum Phænomena (in quibus eorum-

rundem Historia vertitur) prout ab iis describuntur , ex eâdem Hypothesewr officinâ prodeunt ; quin & ipsa Praxis quâ Morbos aggrediuntur (quod humani generis Pestis est certissima & pernicies) ad hujusmodi Postulata componitur , non ad rei veritatem. Usque adeò grassantur, & regnant ferè in singulis paginis Cerebrosorum hominum commenta , jacent interim naturæ judicia. Quibus non obstantibus , si vitam Deus atque otium concesserit , experiar fortassis aliquando quid valeant humeri. Impræsentiarum,ut animum agnoscas in tui obsequia paratissimum, en tibi offero , ceu ejus quod molior operis specimen , dissertationem hanc, brevem illam quidem de Lue Venereâ , & quam solam adhuc prælo adornavi.

Primùm autem id attingere volo , me haud paucos convenisse , qui sive præ studio , honesto quidem eo , incontinentiores à peccato coercendi metu insecuturæ pœnæ , sive ut Castimoniæ laudem sibi arrogarent , non dubitabant asserere *Luis Venereæ* Curationem docendam non esse. His ego non assentior ; utpote qui existimem

mem nullum ferè locum Charitati atque operæ mutuæ relictum iri, nisi ea quæ sibi suâ ipsorum culpâ improvidi accersunt mala, humaniorum officiis sarciantur. Omnipotentis Dei est sontes castigare, nostrum verò miseris pro virili succurrere, atque ægris opem ferre; non autem curiosâ causarum indagatione illos acriùs urgere, aut censorio vexare fastu. Tradam itaque quæ in hoc morbo observavi atque expertus sum; non quò hominum animos deteriores efficiam, sed ut corpora (quod mihi negotij datum est) reddam saniora.

Luis venereæ Historia) *Lues Venerea* ex *India* primùm *Occidentali* An. Dom. 1493. *Europam* appulit; cùm ante id tempus ne quidem nomine tenus, quantum scire licet, nostro orbi innotuerit: Vndè etiam Morbus vulgò censetur iis tractibus *Americæ* Endemius in quos nos primi Colonias deduximus. Mihi verò potiùs è regione aliquâ *Nigritarum Guineæ* conterminorum originem traxisse videtur; cùm à plurimis nostratium, iisque fide dignis, qui *Insulas Caribes* dictas incolunt, didicerim, mancipia recèns à *Guineâ* allata,

lata, etiam antequam in terram descenderint, tum alia ibidem degentia hoc morbo tentari, nullâ copulâ impurâ prægressâ; ita ut non raro universam aliquam eorum familiam, viros scilicet, mulieres, liberosque malè mulctet. Neque ista Lues, quæ afflictissimos hosce sæpe sæpius invadit, vel hilum à Venereâ nobis dictâ, quantum ego quidem intelligo, quoad symptomata, Dolores scilicet, Vlcera, *&c.* habitâ nempe diversorum Climatum ratione, videtur discrepare, licèt nomine prorsus abludat, cùm *The Yavvs* ab illis dicatur. At nec medendi methodus quâ utuntur illi, à nostrâ abhorret, utrobique enim *Salivatio* ex *Hydrargyro* utramque facit paginam: non obstante eo quod hîc apud nos dicitur de eximiâ *Guaici* & *Sarsaparillæ* vi quam in natali solo exerant, quæ ex longo ad nos itinere tantùm non exhausta putatur. Probabile itaque mihi videtur *Hispanos* qui in Europam primi hunc morbum traduxêre, eodem infectos fuisse ex contagio *Nigrorum* emptorum in *Africa*, quorum genti alicui (multi enim sunt populi *Guineæ* confines apud quos invaluit mos ille barbarus homines

Europæis

Europæis mercibus permutandi) *Endemius* esse potest. Vt ut sit, contagiosa ista Lues paulatim serpens, has orbis terrarum partes eò usque inquinavit, ut si eâ celeritate grassaretur adhuc quâ primùm invasit, intra sæcula aliquot actum esset de genere humano, vel saltem Nosocomiis de cætero addictum, prorsus impar esset iis rebus gerendis quibus continetur hominum societas: nisi quòd, Vegetabilium instar, in alienum à patrio solum quasi transplantata, Europæo nostro non perinde lætatur, sed languet indies, & mitioribus Phænomenis fatiscit. Novus apud nos hospes cùm esset, si quem arripuerat, mox omnem sanguinis massam contaminabat, & diris capitis atque artuum doloribus, tum etiam ulceribus variis in partibus se prodebat. At verò Centum retrò annis *Gonorrhææ Virulentæ* specie se primùm ostendebat, ostenditque adhuc, hâc sibi portâ exitum quærens; nullo alio manifesto symptomate, nisi quòd in perpaucis ulcusculum in pudendo (vulgò à *Shanker*] primum morbi est indicium; cujus virus cùm per Gonorrhæam non

non ejiciatur, sanguinis massam dicto citius pervadit inficitque.

Propagatur autem Venerea hæc Lues vel per *generationem*, undè misellus Infans ab inquinato parentum altero mala ducit stamina vitæ; vel per *contactum mollioris alicujus partis*, quo virulentia atque inflammatio corpori insinuantur ex occasionibus hoc in loco dicendis. Primò in lactatione v. gr. vel Infans Nutricem per rariores mamillarum poros, vel Nutrix Infantem per os tenerum inficere potest. Secundò Infantes si nudi cum inquinatis in eodem lecto dormiant. Licèt enim Adulti quorum caro jam firmior ætate obduruit, vix nisi intercedente impuro coitu, quamvis simul dormiant, possint infici, Infantium tamen laxior caro & texturæ rarioris venenum facilè excipit, quod non semel observavi Infantibus à genitoribus, quibuscum dormiebant, infectis contigisse. Tertiò autem, partis mollioris contactus maximè in Coitu impuro fit, ac proinde eo præ cæteris modo serpit Lues: cùm scilicet penis spiritibus Generationi dicatis turgidus, à Venereo sive ulcere, sive etiam pustulâ in uteri vagina

gina ſtabulante noxam de facili haurit; quorum alterutro intus latente Mulier nihilominus ſana videri poteſt; veneno nempe vel iſtarum partium illuvie ita detento ut ſegniùs invadat ſanguinem, vel per menſtruas purgationes diluto ſæpius, & quadantenus exterminato. Contagio hæc carnoſam virgæ ſubſtantiam, quantum ego judico, primum adoritur, quam quidem corrumpens, eidemque primò inflammationem, mox ulceroſam διάθεσιν ſenſim inducens, efficit ut ſanies, qualem in Gonorrhæâ cernimus, in urethram lentè extillet: quod ut credam hâc ratione permoveor; ipſe ſcilicet vidi virulentam hujuſmodi materiam per ſubſtantiam glandis poroſam exudare, non per urethram ejectam, nulloque ulcere vel glandem occupante, vel præputium. Tandem verò altiùs penetrans, glandulas *Proſtratas* efferato ulcere ſolet depaſcere; quod haud raró cernitur in eorum cadaveribus quos hic morbus è medio ſuſtulit.

Gradibus mox dicendis procedit hic morbus. Æger, (ocyùs aut ſeriùs, prout mulier quâcum conſuevit magis minùſve fuerit inquinata, pro ratione etiam tem-

peraturæ μιάσματι excipiendo magis minúsve idoneæ) primùm dolore genitalium insolito cruciatur cum quâdam rotatione quasi testiculorum; posteà, si recutitus non sit, macula primò Morbillum jam erumpentem magnitudine & colore æmulans glandis partem aliquam invadit. Statim ab hujus maculæ exortu, liquor quidam lentè extillat, seminis instar, qui quotidie à seminis tàm colore, quàm consistentiâ recedens, flavescit tandem aliquanto dilutiùs ovi vitello; & in Lue Virulentiore intensioreque non modò virescit, sed & aqueo humori permiscetur sanguine affatim tincto. Pustula jam dicta ulcus tandem fit, primò haud absimile Apthis Infantium ora obsidentibus, quod indies latiùs & profundiùs depascitur, supervenientibus orificii callo & duritie. Animadvertendum est autem quòd memorata pustula rarò Gonorrhæam comitem habet in iis qui aut jampridem Gonorrhæâ laborarunt, aut recutiti sunt; utpote quorum Glans tum ab aere cui exposita est, tum à frequenti linteorum attritu indurescens, noxam non ita facilè suscipit. Hujusmodi verpi igitur glandis ulcere

ulcere ferè non tentantur, sola Gonorrhæa dicto modo nascitur atque augetur. Hanc alia mox symptomata excipiunt, ut primò magnus doloris sensus in pene quoties erigitur, perinde ac si validâ manu transversus fortiter constringeretur, qui noctu præcipuè urget; quoties in lecto æger cœpit incalescere: quam quidem constrictionem penis dolorificam morbi hujus in hoc statu existentis signum παθογνωμονικώτατον existimo. Incurvatur etiam veretrum à fræno jam contractiore, quod cùm in erectione extenditur pro natura sua, acutissimum dolorem adfert. Accedit etiam ardor urinæ, qui plerumque inter mingendum vix percipitur, at vero æger jam à mictu cessans per omnem urethræ ductum acriter admodum uritur, maximè quâ in glandem desinit. Nonnunquam etiam erosâ atque excoriatâ urethrâ jugi puris acrioris fluxu, natura in carne novâ vice jam deperditæ justo occupatior laxam quandam & spongiosam substituit, quæ mole quotidie aucta & sensim indurata, *Caruncularum* excrescentiis ita meatum urinarium infercit, ut tandem lotio non detur exitus; quæ

qui-

quidem carunculæ nihilominus ex ulceribus sibi adnatis ichorem quendam evomunt, & tum Medico crucem figunt inter curandum, tum ægro magis ipsâ morte timendum malum. Quinimò sæpe accidit ut sanies quæ per Gonorrhæam deplenda erat, vel à motu violentiori, vel Astringentium usu in scrotum deposita, atrocissimum dolorem & Scroti inflammationem accersat, nunc alterutro, nunc utroque ejus latere in molem ingentem elato; Gonorrhæa interim progreditur tardiùs, at verò urinæ ardor non mitiùs urget. Atque hæc sunt communiora morbi hujus symptomata, manente hoc ejus statu.

At verò quoties sive Morbi diuturnitate & in dictis partibus morâ contagio sursum fertur & sensim sanguini labem imprimit, aut materiâ virulentâ indebito Adstringentium usu in corpore retentâ humores putrescunt, *vera Lues* exoritur, in quâ Tumores sive *Bubones* sæpe in inguine comparentes primum ejus gradum constituunt. Dolores tum caput, tum artus in articulorum interstitiis, humeros scilicet, brachia, & talos crudeliter laniant, nullo

nullo ordine invadentes, & per intervalla, licèt noctu ægrum lectuli calore perfusum rarissimè destituant, nec nisi sub auroram libenter evanescant. Crustulæ etiam & porrigines varias corporis partes deturpant. Flavescunt hæ fermè ad instar favi, quo signo à cæteris omnibus queant internosci. Quandoque superficie latiore varia occupant corporis spatia ad eum modum quo *Lepra* in Medicorum scriptis depingitur. Quanto autem magis scabies hæc diffunditur, tanto minùs æger discruciatur. Universa symptomata pedetentim incrudescunt, dolor præ reliquis, qui tandem eò usque exacerbatur ut se nequeat miser diutiùs in lecto continere, sed protinus exiliens, huc illuc in cubiculo cursitet irrequietus fermè donec illucescat. Adde quod præ doloris vehementiâ Cranium atque ossa tibiarum brachiorumque hinc inde attolluntur in perdura tubera, *Exostoses* dicta, excrescentiæ osseæ in equorum tibiis (vulgò à *Spavin*) haud absimilia : quæ quidem ossa tuberculis obsessa jugi dolore ac inflammatione tandem cariosa redduntur & putrescunt. Vlcera etiam Phagedænica varias

rias corporis partes depopulantur, quæ fauces ut plurimùm primò aggredientia, ſenſim per palatum in naſi cartilaginem propagantur, quam mox abſumunt, ita ut is jam fulcro deſtitutus planè concidat. Creſcentibus indies ulceribus & dolore aucto, æger partim indeſinenti carnificinâ enectus, partim ulceribus confectus & putredine vitam trahit cruciatu, fætore, carie, opprobrio moleſtiſſimam, & quavis morte longo intervallo miſeriorem, donec tandem, pereuntibus per vices membris, lacerum cadaver, & jam ſuperis grave, humo condatur.

Intrinſecam hujus morbi naturam, Eſſentialem quam vocant, niſi quatenus ea ex iſtis quæ jam depinximus ſymptomatis elucеſcit, non mihi magis perſpectam eſſe arbitror, quàm eſt Eſſentia ſivè Plantæ cujuſlibet, ſive Animalis: Quicquid verò de eâ ſit, certò mihi conſtat humorem hunc committentem inflammationis haud mediocris participem eſſe, undè hæc tot malorum Ilias: conſtat etiam dictum humorem evacuandum eſſe, idque iis mediis quorum efficaciæ Experientia, Medicorum Magiſtra, ſuffragatur. Cùm nondum

dum inveniatur immediatum aliquod *Specificum* cujus ope sine evacuatione prægressâ Lues debellari queat. Neque enim vel *Mercurius*, vel *Ligna Exsiccantia* dicta, Specificorum titulo sunt donanda, nisi exemplis in medium allatis probare quis possit, vel Mercurium absque Salivatione, vel Lignorum Decoctum nullo subsequente sudore Luis Venereæ curationem quandoque absolvisse. Vtque experientiâ didici sudorifica vulgaria haud minùs profecisse in hoc morbo quàm Lignorum decoctum, ita nullus dubito quin si reperiri possit aliud quid, sive in Regno Vegetabili, sive Animali, quod in excitandâ salivatione pares cum Mercurio vires haberet, pariter etiam ad sanandam Luem valeret. Quandoquidem autem hic morbus adhuc intra Gonorrhææ limites subsistens, longè ab eodem distat cùm jam omnem sanguinis massam contaminaverit, & Uenereæ Luis nomen præcisè mereatur, ita etiam Evacuatio quâ Gonorrhææ materia ejicitur, alia prorsus est atque illa, quâ Lues jam formata eliminanda est.

Gonorrhææ virulentæ Curatio.) *Gonorrhæam*

rhæa n itaque quod attinet, de quâ primò agemus, in remediis Catharticis, quantum huc uſque uſu comperimus, Curationis omnis cardo vertitur; quorum auxilio vel educitur humor peccans, vel procuratur diverſio ſuccorum corporis naturalium qui aliter hoſti in pabulum cederent. Quamvis autem tum ratio, tum experientia mihi dictant hunc morbum à quolibet demum Cathartico ſæpe diuque exhibito ſanatum iri, ea tamen cæteris δραςικώτερα mihi videntur quæ bilem, maximè verò quæ ichorem ſeroſum fortiter è ſanguine expurgant & ſubducunt. Ac proinde ſolâ *Ialapii radice* pauperibus aliquoties ſubveni, quorum tenuitati & rebus domi anguſtis conſulendum erat. Cùm verò & morbus conſpicuam ſecum trahat inflammationem, & medicamenta purgantia quibus expugnandus is eſt, calida etiam ſint, Diæta refrigerans omnino eſt imperanda à carceribus, quod dicitur, ad metas. Sic itaque ſoleo præſcribere. ℞ *Maſſ. Pilul. cochiar. maj.* ℥iij *Extract. Rudij* ℥j *reſin. Ialap. diagryd. an.* ℥ß. *cum ſ. q. Opobalſami f. Pil. è ſingulis Drachm.* vj. Quatuor ex his ſingulis auroris deglutiendę

tiendæ ſunt horâ quartâ vel quintâ (ita ut æger ſuperdormiat) ad dies 12. vel 14. vel etiam plures, donec ſc. urinæ ardor & materiæ ſeminiformis color flavus admodum imminuantur; quæ cùm pro voto ſucceſſerint, ſatis eſſe autumo, ſi æger interjecto ſemper die uno, eaſdem repetat ad ſeptimanas adhuc duas; quo tempore elapſo, ſufficit ut bis in ſeptimana ſumantur Pilulæ, donec humor ex urethrâ ſtillare ſolitus prorſus evaneſcat, quod ut plurimùm non niſi poſt multos dies contingit. Quamvis enim vulgò affirmetur, quòd ejuſmodi ichor, qui ardore urinæ & flavo materiæ extillantis colore diſparentibus manè præſertim in ſummitate colis digitis compreſſi ad guttulam unam alterámve cernitur, à debilitate tantùm & à laxitate partium ob diutinam viroſi fomitis in eis moram oriatur, miſeri tamen experiuntur magno ſuo malo reliquias has eſſe contagij non penitus deleti; quod licèt quadantenus ſubactum, ex leviſſimâ quâque occaſione (à potu ſcilicet nimio, aut exercitio quolibet vehementiori, aut ſimili aliâ) novas excitat tragœdias, Go-

norrhæâ postliminiò recrudescente, si nempe æger catharseos molestiam defugerit, nondum extirpato radicitùs morbo.

Si post hujusmodi purgationem Gonorrhæa nondum cedat, ex usu erit loco Pilularum, maximè in iis qui difficiliùs purgantur, potentius aliquod medicamentum subinde intercalare, cujusmodi est Potio sequens, quæ semel tantùm hausta magis aliquando fecit ad sistendam Gonorrhæam, quàm leniora Cathartica sæpenumerò ingesta. ♃ *Tamarind.* ℥ß *fol. sen.* ʒij *Rhei* ʒiß *Coq. s. q. aq. Colaturæ* ℥iij *dissolv. Mannæ, syr. Rosar. solut. an.* ℥j *syr. de spinâ cervin. & Electuar. è succo Rosar. an.* ʒij. Uel detur *Turbith minerale ad gr.* viij. tantùm bis vel ter, (idque interposito debito temporis spatio, ne fortè oboriatur Ptyalismus) quod quidem remedium in eradicandâ Gonorrhæâ pervicaciori facilè primas fert.

Est autem ubi æger à Catharsi dicto modo repetitâ usque adeò abhorret, ut ne conspectum quidem, vel odorem solum remediorum ferre queat; est etiam ubi corpus ex ἰδιοσυγκρασίᾳ quadam ita pertinaci-

tinaciter purgantibus refragatur, ut debita peccantis humoris quantitas nequeat educi, atque ita dum impensiùs in hoc laboratur nullo cùm fructu, Lues tandem obrepit, quæ eos sæpissimè ægros adoritur, quorum corpora catharticis fortiùs obsistunt; cùm ita se res habeat, *Enematis* agendum est, quibus injectis utrique indicationi, humoris scilicet tum expurgandi, tum ab affectâ parte derivandi satis fieri potest. Quinetiam hæc Methodus expeditior est nonnunquam præmemoratâ istâ, at non æquè tuta, me judice; cùm prior illa licèt diuturnitate molestior, minùs tamen habeat periculi nequa contagiosi fomitis particula in visceribus hæreat novos datura tumultus; Hoc verò incommodum facillimè evitatur, si Cathartica per os assumpta diebus ab usu Clysterum liberis, mutuam iis operam commodent.

Hâc itaque viâ incedo, Pilulas jam prædictas, aut alias ejusmodi duabus tribusve auroris continuis exhibendas curo; posteà Enema sequens manè, & horâ quintâ pomeridianâ quotidiè injiciendum, donec penitùs cessaverint symptomata; nisi quod

semel aut bis in hebdomade Catharticum impero, misso die isto Clystere. ℞ *Electuar. è succo Rosar.* ℥vi. *Terebinth. Venet. Vitello ovi solut.* ℥ß. *dissolvantur in aq. Hordei* ℔j. *Colaturæ adde Syr. Violac.* ℥ij *m. f. Enema*: Singulis etiam noctibus *Opobalsami* vel *Balsami è Mecha gut.* xxv. sacchari frustulo exceptas concedo, sub lecti ingressu; quod quidem medicamentum, cùm *Terebinthinæ* quoddam genus sit liquidum ac purum, iisdem quibus illa facultatibus pollet, & ulcerosę genitalium diathesi apprimè succurrit; hujus itaque defectu *Terebinthina è Cypria* ad quantitatem avellanæ dictis temporibus devoranda substitui possit.

Procedente Curatione, quâcunque ea demum methodo tentetur, ægro cibis omnibus sale conditis, vel aliàs dyspeptis (quales sunt carnes Bovinæ, Porcinæ, Pisces, Caseus, Radices, Olera) & fructibus horariis quibuscunque interdico; quibus substituo carnem Vervecinam, Vitulinam, Pullorum, Cuniculorum, & cætera εὔπεπτα. Volo etiam ut vel his parcissimè utatur, tantùm ut ægri vires non labascant. Potus, vino in gene-

re

re abdicato, ut & liquore omni ſive ſpirituoſo, ſive aceſcente, *Hydrogala* eſto, ex tribus aquæ coctæ partibus & lactis unâ: niſi quòd in prandio & cœnâ Cereviſia tenuis in parvâ quantitate poſſit indulgeri. Ad contemperandam inſuper inflammationem, & mitigandum ardorem urinæ, refrigerantem aliquam *Emulſionem* ad ſequentis normam compono, in Purgationum interſtitio frequenter potandam. ♃ *Sem. Melon. Pepon. an.* ℥ß. *ſem. Papav. albi* ʒij. *Amygdal. dulc. excorticat. n.* viij. *contund. ſimul in mortario marmoreo, ſenſim affundendo aq. Hord.* ℔jß. *Colaturæ adde ſacchari Cryſtallini q.ſ.m. f.ſ.a. Emulſio.*

In temperamento admodum ſanguineo, & affectu pertinaciore, poſt menſem catharſi datum, aut circiter, ut plurimùm ſanguinis Vncias octo vel novem è brachio dextro detrahendas ſuadeo; ut maturiùs celebretur venæ-ſectio author non ſum, ne hâc προφάσει contagium penitiùs inſeratur. *Injectiones* in urethram non magni facio, utpote quæ ſive acrimoniâ ſuâ mordaci, ſive ſtipticitate non raro magis officere ſoleant, quàm prodeſſe: ve-

runtamen ſub morbi exitu *Aqua Roſacea* in pauca quantitate poteſt injici.

Hâc methodo, quæ mihi ſemper pro voto ceſſit in Gonorrhæâ ſanandâ, meliorem nondum comperi; maximè in iis qui facilè purgantur. In iis enim qui purgantur ægriùs, curatio, licèt nunquam fallax, tamen non niſi poſt longum temporis ſpatium perficitur. In his itaque acuenda ſunt Cathartica, tum etiam repetenda ſæpiùs, atque in eorum uſu diutiùs eſt perſeverandum, aut Clyſteres modo jam ſignato uſurpandi. Etenim Catharſis hîc ad inſtar omnium eſt. Atque in hoc affectu, ſi in alio quopiam, verè aſſeritur, quòd qui mundificat bene, bene ſanat: modò ab *Aquis Mineralibus* ſibi temperet, quas certò mihi conſtat morbi reliquias è corpore eliminandas vi aſtringente & plus ſatis ſanativâ arctiùs conſtringere, & quaſi clavo figere trabali; unde quòd ſæpius obſervavi, Scroti tumores enaſcebantur quoties in morbi principio, vel ſtatu, pejoraque adhuc ſymptomata ut Carunculæ, *&c.* ſi quando ſub ejus exitu potarentur. Quod quidem ego fidenter aſſero, quantumlibet ex more

more hodiè recepto Aquæ Minerales in dicto casu haud rarò præscribantur.

Neque sum nescius quantum se vendi- tent Practicorum nonnulli in hujus sym- ptomatis curatione, quà breviore tempo- ris spatio, quà remediis magni nominis & tituli absolvendâ; interim observatio- ne plus satis frequenti certò deprehendi, materiam, quæ eliminanda fuit, astrin- gentium vi in corpore detentam maxi- mum ægris dedisse malum: ex quo persæ- pe sanguinis massam de novo subiens, ipsam demum Luem parit. Nec majore cum fructu, licèt periculo minore, deco- ctum *Lignorum exiccantium* usurpatum comperi; quo scilicet sub prætextu *Speci- ficorum*, tum universum ægri corpus, tum præ cæteris affecta pars jam pridem nimis incalescentia, ulteriùs adhuc inflamma- bantur; nonnunquam etiam Gonorrhæa quæ paulò antè evanuerat, quod me ob- servasse memini, denuò in conspectum prodiit.

Animadvertendum est autem quòd si ægri glans Præputio undiquaque contega- tur, atque ejusdem ora præ inflammatio- ne usque adeò tumida, dura, ac callosa

reddantur ut nullo modo queat reduci, laterem lavat quisquis Gonorrhæam remediis purgantibus, fortissimis licèt, & quotidiè ad nauseam repetitis, aggreditur, nisi eodem tempore id agatur ut pars ita affecta ad statum sibi naturalem redeat, sublatis & duritie & tumore, undè Gonorrhææ novus utique fomes subministratur. Quod quidem ego admolior *Fotu* sequente. ℞ *Rad. Althææ, & liliorum an.* ℥jß. *fol. Malv. Verbasc. Sambuc. & Hyoscyam. flor. Chamæmel. & Melilot. an. M.* i. *sem. lini, & Fœnugræci an.* ℥ß. *Coq. s. q. aq. font. ut f. Fotus* parti affectæ admovendus per horæ unius spatium bis vel ter in die. Peractâ fomentatione partem affectam *Oleo è semine lini* recenter extracto perungendam curo, deinde *Emplastrum è Mucilaginibus* alutæ agninæ inductum labiis præputij tumidis circumponendum. Quòd si Vlcus vel in ipsius præputij labiis, vel in subjectâ glande hærens suâ callositate facit ut illud non nisi ægrè possit retrahi, præter fotum jam dictum, sequens etiam *Linimentum* præscribo. ℞ *Vnguent. Basilici* ʒvi. *Vnguent. è Nicotianâ* ʒij. *Præcipi-*

cipitat. aq. Rof. lot. & optimè lævigat. ʒß. *m.f. Linimentum*, quo lintei rafura imbuatur, & ulcufculo admoveatur femper poft Fotûs præfcripti ufum.

Vbi verò five quòd juftò maturiùs Gonorrhæa fiftatur, five ab exercitio vehementiori, aut aliâ quâcunque de causâ, Scrotum jam morbi fedes ab eadem in tumorem infigniorem attollitur, prædictum Fotum bis in die parti affectæ admoveo, modò non imminuantur & dolor & tumor *Cataplafmate* vulgò noto *ex Oxycrato & farinâ Fabarum*. Hæc dum foràs peraguntur, non defino remediis & Catharticis, & Refrigerantibus introfumptis, tum etiam Diætâ fupradictâ hoftem urgere; neque mihi religio eft quovis morbi tempore fanguinis ℥ix vel x è brachio ifto detrahere quod tefticulo tumefacto refpondet, fi tumoris magnitudo & vehementia doloris id mihi fuadeant. Atque hæc hactenus de *Gonorrhæâ*.

Luis confirmata Curatio.) Cùm verò eòufque invaluerit morbus, ut jam *Venerea Lues*, vel *Lues confirmata* præcisè dici mereatur, alia omnino porta quærenda eft, & duriori huic nodo cuneus itidem

dem durior est adhibendus: quandoquidem nullum adhuc experimentum, quod sciam, adferri possit extirpati hujusce morbi, nisi per *Salivationem* ab *Hydrargyro* excitatam: quicquid tam doctorum nonnulli, quàm indoctorum de aliis sanandi modis satis temerè & audacter effutiverint. Cùm itaque *Salivatio* omnem hîc numerum absolvat, id tantùm mihi incumbit ut quæ in eâ tum excitandâ, tum etiam regendâ, & ratio (qualis qualis ea demum fuerit) & observatio rationi suffragata mihi dictaverint, edisseram.

In principio autem ne conjecturâ quidem assequi possum quid sibi velint crebra ista monita quibus de corpore remediis Catharticis, & Digerentibus, Balneo puta & cæteris id genus, ritè præparando, ita seriò cavetur: Vt de Venæ-sectione jam taceam, cui nonnulli hîc loci primas deferunt. Quum enim si veritati sit litandum, eò res redigatur ut *Veneno* Salivatio procuranda sit (neque enim adhuc innotescit salubre aliquod medicamentum quo possit excitari, neque æger sine ejus ope in tuto collocari potest) quæritur utrùm corpori constantibus adhuc viribus

ve-

vegeto & valenti, ac proindè frangendis inimici conatibus haud impari; an eidem missione sanguinis & tenui diætâ jam debilitato rectiùs committatur Venenum. Haud dubiè satius esse duxerit æquus rerum æstimator nihil agere, quàm ita importunè satagendo nocere. Quid quod experientia testatur, nullis evacuationibus, aut alio modo infirmatos salivationis impetum multò meliùs sustinere, quàm eos quorum quasi ante prælium incisi sunt nervi?

Misso itaque damnoso omni hujusmodi præludio, statim atque accersor *Vnguentum* præscribo *ex Axungiæ Porcinæ* ℥ij. *&* *Mercurij crudi* ℥j. Neque oleum aliquod è calidioribus, neque aliud quid admisceo; cùm deterius fiat Vnguentum, si quod adjecta ista frænum injiciant, & nihilo efficacius, si nihil prorsus agant: Et fortasse additamenta ejusmodi sub nomine *Correctivorum*, idem hîc præstant, si quid tamen præstant, quod Catharticis adjuncta, judice experientiâ, solent præstare; tormina nempe excitant, & catharsin reddunt laboriosiorem, à luctâ scilicet inter Antidotum & Catharticum, cujus

vis

vis omnis purgans in eo posita est quòd naturæ hominis inimicetur. Uerùm ut tertiâ parte dicti Unguenti brachia crura & tibias ad tres noctes continuas (primam quâ accersor includendo) manibus suis æger perungat injungo; ita tamen ut neque axillas, neque inguina attingat uspiam, & abdomen panno laneo tenuiore circumposito & posteriùs consuto, à linimenti contactu diligenter muniat. Aurorâ illâ quæ postremam inunctionem proximè insequitur exhibeo *gr.* viii. *Turbith mineralis in conservâ Rosarum rubrarum.* Post tertiam inunctionem, vel saltem post assumptum Turbith Minerale, gingivæ ut plurimùm intumescunt, & Ptyalismus suboritur: id jam Medico negotij tantùm est ut gradum salivationis scrupulosè expendat, ne invocatis temerè suppetiis, salivationem eò usque evehat ut æger de vita periclitetur. Vbi jam Ptyalismus statum debitum fuerit adeptus (in quo expuuntur ut plurimùm libræ quatuor spatio Nycthemeri) vel symptomata, etiamsi parciùs expuat æger, evanuerint (quod plerumque contingit post quartam diem à statu salivationis)

&c.

& indusium & tori lintea aliis, quæ à quo ultimo lavabantur usurpata aliquandiu fuêre, sunt permutanda: cùm priora ista unguento infecta salivationem & magis quàm erat opus intendere, & longiùs protrahere quàm ægro expediat, apta nata sint. Quòd si fortè priùs elanguescat salivatio quam symptomata penitus disparuerint, extimulanda subinde est *Mercurio dulci ad* ℈j pro dosi exhibito.

Nonnunquam accidit, præsertim in corporibus εὐμεταβλήτοις, quòd post unam vel alteram inunctionem (nempe simul ac Hydrargyro sanguis affici inceperit) natura illicò per intestina hunc hostem expellere satagat; unde non solùm dejectiones mucosæ & tormina ventris, ut in iis qui dysenterià laborant, eveniunt, verùm etiam curatio morbi impeditur, utpote qui salivationi tantummodò cedere soleat. In hoc casu à Mercurio sive extrà applicito, sive intrà assumpto, prorsus abstinendum, donec hæc Symptomata penitùs evanuerint; quæ ut faciliùs amoveantur utile erit ut *Diascordii* sesqui-drachmam æger aliquoties devoret, atque porrò ut *Corroborantium* ex *Cephalicis* & id

genus aliis, vino Hiſpanico coctorum vaporem recipiat in ſellâ perforatâ.

Convaleſcente de cæteris ægro, niſi quod os adhuc exulceretur (qui genuinus eſt ptyaliſmi fructus) ſalivatio quæ jam indies imminuitur, nec purgatione, nec alio modo quocunque ſiſtenda eſt: fieri enim poteſt ut etiam poſt conſopitum dolorem, atque exiccata ulcera aliquid de morbi fomite adhuc in corpore deliteſcat, bella denuò moturum, niſi ſibi permittatur ſputatio illa moderata, quæ poſtquam redintegratâ ſanitate homo ſe auræ liberiori aliquandiu expoſuerit, deſitura eſt. Periculoſum itaque eſſe arbitror Ptyaliſmi jam abiturientis & mox evanituri reliquias vel *Catharſi* deducere, vel *Lignorum decocto* exiccare velle; à quâ Praxi, quæ vulgò obtinet ſpecie vel Mercurii è corpore eliminandi, vel corrigendæ ejus malignitatis, naſcuntur ſine dubio frequentes iſtæ *Recidivæ* quæ miſeris accidunt, ſanitatem tandem aliquando poſt tantum impenſarum, tot exantlatos labores, tantum tædii devoratum anhelantibus; ad quam etiam certò perveniſſent, ſi ſalivatio non niſi ſuo

tem-

tempore determinaretur. Longiùs itaque consultius esset, ptyalismum promovere *Mercurio dulci* semel in hebdomade exhibito, etiam postquam omninò convaluerit & jam sub dio versetur, quàm eundem præmaturiùs inhibere.

Quantumlibet autem à catharsi in salivationis declinatione ob jam dictas causas abhorream, fieri tamen potest ut in ejusdem statu ea nec prætermitti possit, nec debeat, quoties scilicet re malè gestâ, eòusque fuerit evecta salivatio ut jam ægri vitæ metuatur; quo in casu non tutum modò est, sed & necessarium etiam Carthartico ingesto ptyalismum ad eum gradum deprimere, ut cum ægri διαρροείᾳ procedat, qui deindè suo juri relinquendus.

Si quis jam quærat an nudâ Salivatione contenti esse debeamus, nec Catharticis, nec aliis remediis solennibus in usum, post eam peractam, revocatis? Respondeo, præter jam dicta, quibus & ratio astipulatur, & experientia, me velle doceri quam ob causam magis sit necessarium purgare post Salivationem, quàm Salivationem excitare post Catharsin, cùm remedia pu-

purgantia (*Scammoniata* maximè & id genus acria) malignitatis quidpiam in corpore relinquant, quod naturæ tamen committimus, cujus vi tandem subjugatur istud quicquid est veneni, eo scilicet qui purgatus fuit ad regimen consuetum, exercitium, & liberiorem aeris usum se recipiente. Atque id porro libenter scire velim, quâ demùm arte freti Mercurij reliquias per Catharsin expellere conamur, cùm genuinam illam ac propè unicam methodum (per salivationem scilicet) quâ natura id efficere solet ac debet, non solùm negligamus, sed etiam impediamus? Hujusmodi autem hallucinationes minimis istis rationis scintillulis imputandæ sunt, quibus nos miseri mortales tantùm prædití, ad veritatem in profundo demersam non penetrantes, quamlibet ejus umbram & speciem amplectimur, pro Iunone, quod ajunt, captantes nubem; mox colloquia miscentes, præjudicia malè fundata ita penitus nobis invicem infigimus, ut tandem phantasmata nostra & delirantium insomnia pro principiis Apodicticis haberi velimus; cujus specimen, ni fallor, præ manibus nobis est.

Quam-

Quamvis autem in plerisque Curatio modo jam dicto absolvatur, *viz. Inunctione* per tres noctes continuas, & exhibito *Turbith Minerali* aurorâ istâ quæ postremam excipit, *Mercurio* item *dulci* ad vices aliquot, Ptyalismo fatiscente; serió tamen animadvertendum est in quibusdam reperiri idiosyncrasiam sive temperamentum quoddam peculiare tam salivationis respectu, quàm purgationis (atque eadem plerumque in iisdem, ut qui ægrè purgantur, ægrè etiam ad ptyalismum perducuntur) ita ut in nonnullis Methodus laudata vix gingivarum exulcerationem queat efficere, multò minùs salivationem eam procurare quæ malo eradicando par sit. In hujusmodi ægris Medico summopere cavendum est ne animo nimiùm obstinato salivationem importuniùs urgeat, recalcitrante naturâ, atque ab isto evacuationis genere prorsus abhorrente; quod qui minùs intellexêre ægros haud paucos letho dederunt: Etenim in corporibus ita factis, quotiescunque medicamenta sive externa illa fuerint, sive interna pertinaciter ingeminaveris, loco salivationis perfectæ nil præter

ter ventris tormina, & dejectiones dysentericas obtinebis, naturâ per hanc portam Hydrargyri virus amoliente; vel dolores ventriculi & ægritudines, sudores frigidos, horrendaque alia symptomata accerses, ita ut æger tantùm non agat animam, fortè etiam mox eam evomat. In his licèt Medico concedi possit, ut postquam ad dies quatuor vel quinque à postremâ inunctione salivationem frustrà præstolatus fuerit, inunctionem jam sæpè dictam, & Turbith Minerale denuò repetat (interjectis inter singulas inunctionum vices diebus aliquot) religiosè tamen cavere debet, ne cùm tanto conamine salivationem incassum sollicitaverit, eam per vim invitæ naturæ extorquere pergat. Hic itaque modus, quantum ego judicio valeo, Medico tenendus est, ut ubi primùm vel ægritudo ventriculi, vel ventris tormina succedant, statim sibi temperet à remediis adhibendis donec ea penitus evanuerint symptomata; pluribus enim & fortioribus remediis ad cogendam φύσεως ἀντιπραττούσης salivationem accumulatis, Dysenteria certò certiùs tormina ventris, & ventriculi ægritudinem

Mors

Mors excipiet. Cùm ex adverſo ſi lentè feſtinet, & moras trahat, *Mercurii dulcis* ℈j ſemel aut bis in ſeptimanâ exhibendo, vel per ſe, vel cum ʒj *Diaſcordii*, ſi æger in Diarrhœam propenſior ſit, tandem aliquando cum bonis ægri rebus optatâ potietur arenâ. Quantumvis enim ptyaliſmus ad plenum nunquam aſſurget, æger tamen copioſiùs quàm pro more ſolito expuet, & fœtor juſtæ ſalivationis comes neque imminutiorem hanc deſtituet: unde evincitur ſanguinem & humores eam ſive putrefactionem, ſive alterationem, quæcunque ea demum ſit, attigiſſe, quæ vel parit ſalivationem, vel cum ea naſcitur. Atque hâc Methodo univerſa hujus morbi ſymptomata tandem expugnabis, conceſſo utique debito temporis ſpatio.

Obſervandum eſt autem, quòd licèt ſalivatio remedia alia, qualiacunque ea fuerint, in extirpandâ *Lue confirmatâ* longè exuperet, *Gonorrhæam* tamen cum Lue concurrentem neutiquam valet ſanare; nec ſiſtetur illa, hâc jam penitus devictâ: unde rectè colligitur nullam vim ſpecificam Mercurio ineſſe quâ Venerea Lues immediatè debellari poſſit: quamliber

libet *Specificum mediatum* fortè dici mereatur, in quantum mediante ptyalismo morbum expellat: pari fermè καταχρήσει. (quod aliàs subinnui) atque Scalpellum Chirurgicum Laterali morbo Specificum queat appellari. Sed ut ad rem redeam. Quoties Lues & Gonorrhæa unà stabulantur, vel ante Salivationem, vel eâ jam peractâ, Gonorrhææ curatio tentanda est; quod & tutiùs fit, me judice, & faciliùs etiam post finitam salivationem, cùm Luem habẽs comitem Gonorrhæa ægriùs dometur; quæ verò à prægressâ salivatione quadantenus subacta fuit, minori negotio expugnari soleat. At verò Catharticis religiosè abstinendum est quousque vel minimæ salivationis reliquiæ supersint; Quamobrem *Turbith Minerali* semel aut bis in hebdomade exhibito securiùs rem committemus, quàm aliis Purgantibus quibuslibet, cujus vi promovebitur aliquantulum ptyalismus, dum interim materia Gonorrhæam committens paulatim excernatur.

Os exulceratum, Salivationem passis ita familiare, si vel æger dolori ferendo par non sit, vel eò usque illud excorietur,

quod

quod sæpe fit, ut sanguine diffluat, nocte dieque vel *aquâ Rosarum Damascenarum* vel *lacte aquæ permisto*, vel *hordei, radic. Althææ*, & *semin. Cydoniorum decocto* sæpissimè proluendum est. Vnicum hoc symptoma memorabile, quod scio, salivationi accidit, saltem quoties ea more debito administratur; & sanè si dolor & oris exulceratio arte aliquâ protelari potuerint, haud multo esset molestior morbi hujus curatio, quàm est aliorum aliquot longè minùs famigeratorum.

Diætam quod spectat & reliquum ægri regimen, eadem prorsus in *Salivatione*, saltem donec ad finem jam ferè vergat, ac in *Catharsi* imperanda censeo: Cúmque ei qui medicamentum aliquod purgans assumpsit, id tantùm incumbat ut se in cubiculo à vi frigoris defendat, & cibis εὐπέπτοις moderatè vescatur, nondum mihi constat quo nomine vel lecto semper addicatur qui Ptyalismum subit, vel à victu modico arceatur, qui scilicet naturæ cum veneno confligtanti vires animumque addat: unde etiam naturâ tanto oneri succumbente, haud pauci, spiritibus atque omni vitæ robore diaphoresi, purgatio-

tionibus, & jejuniis supervacuis (præter vulnus ab *Hydrargyro* inflictum) tandem penitus exhaustis, miserè confecti sunt: Persæpè etiam morbo jam pulso, æger eâ spirituum copiâ quâ erat opus ad redintegrandam sanitatem destitutus, præ imbecillitate concidit: aut si fortè *Libitinam* valeat effugere, tot tantisque cruciatibus vitam redimit, ut tanti non sit vivere. De quibus Poëta è Neotericis haud ineleganter.

Graviora morbis patimur remedia;
Nec vita tanti est, vivere ut possis, mori.

Hîc autem in promptu est istam objectionem diluere, quî fit ut nonnulli hoc morbo, (scilicet in statu ejus modò dicto) malè multati in *Galliam* commigrare cogantur ut ab eo liberentur? Cujus rei hanc esse rationem, quantum judicare possum, existimo; Hujusmodi ægris, œconomiâ illorum corporum eversâ ac viribus prostratis, apud nos aer crassus ac humidus resarciendis minùs idoneus est, cùm iste Galliæ, utpotè qui salubrior ac magis serenus, spiritus corporis & vires de-

deperditas instaurare aptus sit: Non quòd Practici ibidem degentes, ut ut docti quidem, methodum quâ hic morbus devinci possit, meliùs callent; quàm nos hîc in *Angliâ*. Sed ut ad Diætam revertar:

Existimo itaque (& experientia mecum facit) quòd præter jusculum Avenaceum; Panatellam; Lac cerevisiatum; & Cerevisiam tenuem tepefactam; *&c*: juscula insuper è carne Vitulinâ; Pullorum, atque alia ejusmodi in mediocri quantitate ægro & possint concedi, & debeant; atque ut, ubi primùm eò usque subsederit gingivarum tumor, ut dentes conserere valeat; Cuniculorum, Pullorum, Agnorum carnes, atque ejusmodi teneriores, at parcâ manu, sint indulgendæ; ut vel in lecto se contineat; vel ad ignem sedeat, prout hoc vel illud magis allubescat animo: Cùm enim Ptyalismo expugnetur hic morbus, non Diaphoresi; hariolando non sum quorsum æger; nullâ urgente necessitate, nimio calore mactetur.

Dicta Methodus uti expeditior est, cùm neque tot dies corpori ante saliva-

E tio-

tionem præparando inutiliter insumendos, nec frequentes istas purgationes, aut decocta solennia post salivationem, ægris imponat; ita certissimus sum eandem longè faciliorem esse, minùs itidem periculosam, & minùs recidivæ obnoxiam: quod experimento suo discet quisquis in alterâ praxi versatus, ad hanc se demum conferet. Mihi saltem ex animi sententiâ successit in quàm-plurimis ægris; quorum nonnulli salivationis tædium & laborem plus semel irrito conatu exantlaverant, recidivam semper denuò passi, ex occasionibus, & propter causas quas suprà memoravimus. Non est autem, Vir Candidissime, cur tuam fidem verborum ambagibus anxiè sollicitem, qui jamdudum de probitate meâ persuasissimus, existimationi etiam nostræ favere dignaris.

Plura de hoc morbo non addo, cùm mihi neutiquam placeat, nec placebit unquam, longis verborum ambagibus & sermonibus ἀπροσδιονύσοις nucleum involvere; quo rei caput, seu *Nili* fons, ægriùs innotescat. Quantulicunque autem sit hoc opuscu-

opusculum sive pretii, sive molis, id ut boni consulas rogo: Cùm illum eo præcipuè fine elaboraverim, ut & in bonum publicum cederet, & quo in te essem animo palàm testarer: quantumlibet autem magni te faciam, major tamen adhuc tibi honos debetur & à me, & ab iis quibus summa illa tua eruditio, morum suavitas, animique candor, cæteræque virtutes laude dignissimæ ita clarè elucescunt. Haud equidem tibi assentor, quoties profiteor me tuam amicitiam, ex quo me primùm eâ condecorabas, inter illa quæ mihi comparavi pretiosissima luculentissimaque semper habuisse. Inter alia enim in brevi vitæ curriculo à me observata eximium est istud, (quod etiam filio meo commendatissimum esse volo) hominum sc. probitate cæterisque virtutibus præcellentium consuetudinem semper mihi commodo vertisse atque emolumento; atque ex adverso pravorum amicitiam (nisi ea potiùs, combinatio, sive etiam conjuratio dicenda sit, quæ in virtute non fundatur) quamvis nec dictu, nec vultu quidem me læserint unquam, tamen

nescio quo pacto, tandem aliquando aut mihi, aut rebus meis mali, aut damni quippiam affricasse. Vale, Vir Humanissime, & amare perge

Tui semper Observantissimum
THO. SYDENHAM.

Londini, Mart. 10. 16

FINIS.